

Förskolerapport 2022

Framställan från förskolenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Förskolerapport 2022, *Förskola i Stockholm 2022*, bilaga till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att årligen ta fram en förskolerapport som syftar till att ge en stadsövergripande bild av både kommunal och fristående förskola i Stockholms stad. Rapporten *Förskola i Stockholm 2022* innehåller statistik och analyser av förskoleverksamheten i staden, och presenterar slutsatser inom tre områden:

- Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning
- Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget
- Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Inom det första området, *Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning*, visar rapporten att det fortgår insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan, men att det finns utmaningar i att identifiera vårdnadshavare som inte har sina barn inskrivna i förskolan. Rapporten visar också att det finns ett fortsatt behov av mer systematik i uppföljningen av det språkutvecklande arbetet på alla nivåer.

Det andra området, *Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget*, berör insatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket, säkerställa att all undervisning leds av förskollärare, matcha fortbildningsinsatser till kompetens hos de som saknar förskolläraryt utbildning och säkra en god arbetsmiljö för personalen. Rapporten visar att en positiv utveckling har skett inom flera av dessa områden och att ett utvecklings-, uppföljnings- och analysarbete behöver fortsätta även framöver.

Inom det tredje området, *Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder*, visar rapporten att ökad samverkan och utveckling av

uppföljningsmetoder behövs för att säkra likställighet i bedömningar av kvalitet i förskolan och främja en likvärdig kvalitet i stadens förskolor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Stadsledningskontoret instämmer i den beskrivna lägesbilden för förskoleverksamheten och ser positivt på de framtagna områdena för verksamhetsutveckling. Vidare understryks att förskolenämndens uppdrag kan lyfta och stärka arbetet för staden som en helhet, i synnerhet inom arbete med att främja en likvärdig kvalitet.

Arbetsmarknadsnämnden lyfter i huvudsak fram sitt samarbete med förskolor kring språkutveckling i svenska för medarbetare i förskolan. Nämnden beskriver ett behov av att i större utsträckning integrera lärandet på uppdragsutbildningar med lärande på arbetsplatsen. Vidare poängteras vikten av ett utvecklat samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen och den nyinrättade förskoleförvaltningen i frågor som rör kompetensutveckling framöver.

Bromma stadsdelsnämnd delar generellt de utvecklingsområden som behandlas i förskolerapporten. I synnerhet instämmer nämnden i antagandet om sambandet mellan pedagogernas utbildningsnivå och utbildningsinriktning i förhållande till kvaliteten på undervisningen och måluppfyllelsen. Nämnden ger också förslag på arbetssätt för fördjupat lärande utifrån rapporten.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd instämmer i stora delar i rapportens innehåll och slutsatser, och lyfter särskilt fyra områden som särskilt angelägna att arbeta vidare med: Samordning av arbetet med den nya lagen för fler barn i förskola, utvärdering av insatser för ökad inskrivningsgrad, systematisk uppföljning av språkarbetet och barns språkliga utveckling, samt behov av att ta fram krav på yrkesrollen barnskötare.

Farsta stadsdelsnämnd instämmer i de slutsatser och rekommendationer till fortsatt utvecklingsarbete som lämnas i rapporten. Nämnden lyfter särskilt fram förslagen om utveckling av metoder för likvärdig kvalitet i stadens förskolor.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd delar i stort den övergripande bild som presenteras i rapporten, men lyfter möjligheter till utveckling i framtaget av rapporten samt i analysarbetet av underlaget till rapporten. Nämnden lyfter även att arbetet med att minska skillnader i strukturella förutsättningar mellan stadsdelarna, exempelvis kring personalens utbildningsnivå och kunskaper i svenska språket, med fördel bör ske parallellt med insatser för att förbättra arbetsmiljön för förskolans medarbetare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att förskolerapportens utpekade områden är angelägna för att stärka likvärdigheten för kvaliteten för alla barn i stadens förskolor. Stadsdelsnämnden påpekar att det är viktigt att arbetet med barnens språkutveckling inte ska hamna i skymundan på grund av behovet att höja personalens kompetens i svenska språket. Vidare beskriver nämnden sitt arbete med inskrivningsgraden i förskolan, utbildning i yrkessvenska för medarbetare, samt ett behov av stärkt samverkan mellan stadsdelsnämndsområden för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd framhåller att förskolerapporten ger en bra övergripande bild av förskolan i Stockholms stad. Nämnden lyfter också sitt eget arbete inom de utvecklingsområden som identifierats i rapporten. Särskilt betonas vikten av att möjligheten för vidareutbildning till barnskötare respektive förskollärare behöver kvarstå även framöver. Nämnden beskriver också att det har saknats ett strategiskt stöd till stadsdelarna i FoU-frågor, och att den därmed ser positivt på förskolenämndens samordningsansvar för området.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att de utvecklingsområden som pekas ut i rapporten är mycket relevanta för att nå likvärdighet och ökad kvalitet i stadens förskolor, på både stadsdelsområdesnivå och aggregerad nivå. Nämnden beskriver att den har ett pågående arbete som den planerar att stärka inom samtliga identifierade utvecklingsområden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd lyfter sitt arbete med några av utvecklingsområdena särskilt. Deras systematiska uppsökande arbete för att öka inskrivningsgraden i förskolan betonas. Nämnden framhåller även att samtliga förskoleavdelningar i området har förskollärare som planerar och följer upp undervisningen. Vidare lyfter nämnden en utbildning i yrkessvenska för personal i samarbete med SFI Järva, som getts för att höja personalens kompetens i svenska språket.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att förskolerapporten kan ge underlag för insatser och beslut som bidrar till en likvärdig förskola av god kvalitet. Nämnden beskriver ett behov av att följa upp de insatser som görs för att öka inskrivningsgraden i förskolan, samt att höja medarbetarnas kompetens i det svenska språket. Vidare beskrivs en risk för att den manuella hantering som krävs för att samla in statistik för strukturella underlag kan vara missvisande och nämnden efterfrågar systemstöd för att ta fram informationen.

Skärholmens stadsdelsnämnd instämmer med förskolerapportens utvecklingsområden, men lyfter fram ett antal tillägg utifrån lokala förutsättningar. Nämnden ser ett behov av att förskolerapporten i högre utsträckning bör visa den variation av utmaningar som finns mellan stadsdelarna inom staden, och de olika behov av resurser som finns inom stadsdelarna. Vidare lyfter nämnden bland annat att den ser en utmaning att tillhandahålla förskola till följd av den ökning av nybyggnationer som pågår i området, eftersom nuvarande modell för att bygga nya förskolor är mycket kostnadsdrivande för nämnden.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beskriver att deras systematiska uppsökande arbete har lett till ökad inskrivningsgrad där den är som lägst och ser arbetet som fortsatt prioriterat även framöver. Nämnden lyfter likt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd tillgången till förskollärare på samtliga avdelningar och utbildning i yrkessvenska för

personalen. Därutöver beskriver nämnden ett fördjupat samarbete med grundskolor i stadsdelsområdet, som syftar till att bättre kunna avgöra vilka språkutvecklande insatser som ger resultat för goda möjligheter till fortsatt lärande i skolan.

Södermalms stadsdelsnämnd instämmer med förskolerapportens tre utvecklingsområden och att de fortsatt bör prioriteras. Nämnden beskriver sitt arbete inom de prioriterade utvecklingsområdena. Särskilt positivt ser nämnden på att stärkt samverkan mellan stadsdelsnämndsområden lyfts fram för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden. Slutligen framför nämnden att staden borde undersöka möjligheten att låta idéburna och icke-vinstdrivna förskolor bilda en egen kategori i stadens jämförelsetjänst *Hitta förskola* i syfte att förbättra uppföljningsmetoderna och underlätta föräldrars val av förskola.

Östermalms stadsdelsnämnd lyfter särskilt de delar av förskolerapporten som rör rekryterings- och kompetensförsörjningsfrågor, i synnerhet kring utmaningar i att till skapa en god fördelning av förskollärare såväl i stadsdelsnämndsområdet som i staden som helhet. Vikten av att säkerställa att barnskötare har en relevant utbildning och kompetens för yrket framhålls också. Nämnden kommenterar även betydelsen av ett fördjupat samarbete med skolan och vikten av ett likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete med koppling till de nationella målen.

Stockholms universitet instämmer i att de utpekade områdena i rapporten bör prioriteras för att förbättra kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Universitetet betonar att en stark relation behövs med staden för att förskollärarytbildningen ska kunna ha en stöttande roll i det kvalitetshöjande arbetet och att en samsyn ska finnas kring behovet av språkhöjande kompetensinsatser i syfte att kunna bedriva ett gemensamt arbete framöver.

Södertörns högskola meddelar i sitt remissvar att lärosätet inte har några synpunkter på rapporten.

Föredragande borgarrådets synpunkter

En bra start i livet börjar i förskolan. Det är i förskolan barn, oavsett bakgrund, lär, leker och utvecklas tillsammans under ledning av pedagoger med kunskap om yngre barns lärande och utveckling. Barnen i förskolan möts av en varierad undervisning med leken som ett centralt verktyg, som bidrar till deras utveckling inom flera viktiga områden. Det är i förskolan grunden läggs inför skolgången.

Förskolerapporten 2022 ger en bred bild över förskolan i Stockholms stad och beskriver en positiv utveckling inom flera områden för att ytterligare förbättra verksamheten. Samtidigt finns viktiga utmaningar som måste tas omhand för att skapa en likvärdig förskola av hög kvalitet för alla stadens barn.

Jag delar, liksom remissinstanserna, rapportens bedömningar av vilka områden som är prioriterade att jobba vidare med framöver. Det går inte att underskatta vikten av att barn regelbundet deltar i en förskola med väl utbildade pedagoger som har goda förutsättningar att klara sitt uppdrag. Arbetet med att öka inskrivningsgraden och säkra ett språkutvecklande arbetssätt behöver därför fortsätta. Personalens

utbildningsnivå ska vara hög och förutsättningarna för uppdraget behöver bli bättre. Likvärdigheten inom och mellan förskolor och stadsdelar behöver förbättras.

Genom en stärkt och likvärdig förskola i hela staden kan den stora ojämlikhet som finns i Stockholm på sikt minska. Förskolans kompensatoriska roll är helt avgörande för ett mer jämlikt samhälle. En förskola med högt deltagande och hög kvalitet lägger grunden för att fler klarar skolan och får bra förutsättningar till ett gott liv och deltagande i samhället. Förskolans kompensatoriska arbete är högt prioriterat för den rödgröna majoriteten.

Förskolerapporten visar tydliga skillnader mellan kommunala och privata förskolor, där stadens förskolor generellt har fler förskollärare och fler medarbetare per barn än de privata aktörerna, och färre medarbetare som helt saknar utbildning för att jobba med barn. Många privata förskolor brister också i det förebyggande barnsäkerhetsarbetet. Tillsynen av dem kommer att utvecklas och stärkas under mandatperioden, för att säkra att varje barn i Stockholm går i en trygg förskola av hög kvalitet.

Förskolan är högt prioriterad för oss i den rödgröna majoriteten. Genom den nya förskolenämnden och tillhörande förvaltning kommer vi på ett helt annat sätt än tidigare att kunna jobba med att ta itu med många av de gemensamma utmaningar som finns i förskolan i Stockholms stad framöver. Stadsdelsnämndernas behov och utmaningar kopplade till läroplansuppdraget och det kompensatoriska arbetet behöver vara centralt. Därför ska de synpunkter som lyfts av stadsdelsnämnderna i det här ärendet beaktas i det kommande arbetet. Jag ser fram emot att leda den stadsövergripande utvecklingen för en kompensatorisk förskola av hög och likvärdig kvalitet i hela Stockholm under mandatperioden.

Bilaga

Förskolerapporten - Förskola i Stockholm 2022, dnr KS 2023/579-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

1. Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
2. Att i huvudsak bifalla föredragande borgarrådets förslag till beslut
3. Att staden genomför en fördjupad analys av orosanmälningar från förskolor och tidiga insatser till förskolebarn
4. Att därutöver anföra följande

Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och som tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Våra partier, som ingick i det grönbåa styret under föregående mandatperiod, såg till att genomföra en rad viktiga insatser för förskolan. Ett exempel är stadens språksatsning mot förskolorna med samverkan mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna för att stärka det språkutvecklande arbetssättet. Stadens aktiva arbete för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor påverkade också inriktningen på de obligatoriska rutiner som infördes för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling. Vidare genomförs det numera en dialog mellan förskolorna och grundskolorna i stadsdelen om barnens språkutveckling i förskolan och övergången till grundskolan.

Vi såg också till att stadsdelsnämnderna i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomförde en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal. Vi jobbade också för att staden skulle fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden. Förskolerapporten är ett ypperligt verktyg för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. Det är ett viktigt underlag inför det fortsatta arbetet för förskolan som måste göras. Vi måste fortsätta arbetet med att se till att varje barngrupp och avdelning i förskolan har åtminstone en legitimerad förskolelärare, inom såväl de fristående som de kommunala förskolorna. Vi vet från undersökningar att medborgarnas nöjdhet är större bland de som valt privata utförare. Bidragande till detta kan vara det goda tillsynsarbete staden bedriver på området. Ett utvecklat system för att skärpa kvaliteten också i de kommunala verksamheterna är nödvändigt. Viktigt är också att förbättra det språkutvecklande arbetet och att stärka kunskaperna i svenska hos förskolepedagogerna.

Kompetent förskolepersonal, som får tillgång till utbildningssatsningar och ledarutveckling, är helt nödvändig för den pedagogiska kvaliteten. Här är det centralt att FOU-arbetet fortsätter framåtskridande i den nya organisationen. Den pedagogiska kvaliteten är samtidigt också beroende av barngruppernas storlek och att barn med behov får tillgång till särskilt stöd. Förskolenämnden måste se till att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består oftast av brevutskick, per e-post eller postalt, till identifierade vårdnadshavare. Här är det viktigt att förvaltningen arbetar mycket mer med telefonsamtal och personliga möten för att verkligen kunna nå ut till familjer som man inte når ut till idag.

Det är också viktigt att förvaltningen hittar metoder för att kunna mäta närvaron, inte bara inskrivningsgraden, i förskolan. Introduktionsförskolor och språkförskolors resultat för att få fler barn att börja i förskolan behöver också utredas. Staden bedriver en rad insatser över hela staden i det språkutvecklande arbetet. Alla dessa behöver fortlöpande utvärderas och kvalitetssäkras. Det är utifrån rapporten tydligt att förvaltningen behöver arbeta på olika sätt i olika stadsdelar eftersom verkligheten ser så olika ut. Vårdnadshavares utbildningsnivå, grad av förvärvsarbetande, språklig kompetens och även kulturella skillnader påverkar exempelvis barns vistelsetid. Detta skapar i sin tur olika förutsättningar för hur undervisningen kan bedrivas. Likvärdigheten är således helt beroende av att hänsyn tas till de lokala förutsättningarna.

Ju tidigare socialtjänsten kan uppmärksammas på barn som far illa genom orosanmälningar desto tidigare kan insatser sättas in. Andelen orosanmälningar kring barn som far illa från förskolan idag är låg och det gäller i hela Sverige. Istället blir det i många fall grundskolans lågstadium som gör första orosmälan. Samtidigt vet vi att ju tidigare socialtjänstens insatser sätts in, desto mindre ingripande insats behöver vidtas och desto bättre blir den långsiktigt förebyggande effekten. I kartläggningen "Rätt stöd i rätt tid" 2022 såg vi att barn i 0-5 årsåldern beviljas färre insatser än andra grupper. Insatser för små barn handlar ofta om att arbeta med föräldrarnas omsorgsförmåga.

Mot bakgrund av den skrämmande våldsutveckling vi ser behöver staden vidta alla åtgärder som är möjliga för att på kort och lång sikt förebygga att barn utvecklar beteendeproblem och kriminalitet längre fram i livet. Därför behöver en analys angående orosanmälningar från förskolor och tidiga insatser för förskolebarn göras. Eftersom förskolans personal ofta har en nära relation till barnens föräldrar kan det ibland kännas svårt att göra orosmälan till socialtjänsten. Därför behöver det också klargöras vilket stöd förskolans personal skulle behöva för att fler orosanmälningar ska bli gjorda.

Särskilt uttalande av borgarrådet Christofer Fjellner (M) enligt följande.

Förskolans roll är det första steget i utbildningskedjan, och syftar till att förbereda barnen inför åren i grundskolan. Det är därför av stor vikt att övergången mellan skolformerna fungerar väl och skapar förutsättning för en bra skolstart. Riktlinjerna för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem bör även sträva efter att inkludera fristående aktörer för att fler barns förmågor och utmaningar ska fångas upp.

För barn som inte har svenska som sitt modersmål har förskolan en särskilt viktig funktion att fylla genom att lära ut grunderna i det svenska språket. För att klara det uppdraget behöver språkkompetensen höjas hos en del medarbetare. Under förra mandatperioden tog det blågröna styret flera initiativ till olika insatser för att höja språkkunskaperna hos förskolepersonalen. Efter avslutad satsning har det inte genomförts någon uppföljning av hur väl insatserna har fallit ut, vilket är olyckligt. I

dialog med rektorer framkommer det ofta att svenskkurser är bra för vissa, men att de inte hjälper alla. Framöver behöver insatser som gett lyckade resultat permanentas, samtidigt som ett större fokus bör läggas på kunskaper i svenska vid nyrekrytering.

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och medarbetare, där barnen får utvecklas i sin egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att barnen ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Vi ser därför med oro på signalerna om ökad sjukfrånvaro i våra verksamheter och kommer att bevaka den utvecklingen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 oktober 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att i huvudsak bifalla föredragande borgarrådets förslag till beslut
2. Att staden genomför en analys av på vilka förskolor det föreligger bristande svensk kunskaper hos personalen
3. Därutöver anföra följande:

Förskolerapporten slår åter igen fast att det måste göras mer för att höja kompetensen i svenska hos personal runt om på våra förskolor. Vi menar att skilda förutsättningar till språkutveckling är det största hindret för en mer jämlik utbildning och ser med stor oro på denna utveckling. Samtidigt framgår det att arbetet med nuvarande insatser behöver utvärderas för att kunna bedöma om de över huvud taget lett till någon språklig kompetenshöjning.

Eftersom Järva och Skärholmen är de stadsdelar där flest barn med annat modersmål än svenska finns är det bekymmersamt att de även tillhör de områden med lägst inskrivningsgrad i förskolan. För att trygga en mer likvärdig utbildning behöver inskrivningsgraden i dessa områden öka och tillgängligheten till språkutveckling i svenska säkerställas.

Med anledning av ovanstående förordar vi att staden genomför en analys av vilka förskolor som har problem med bristande svensk kunskaper hos personalen för att på ett bättre sätt kunna rikta de befintliga utbildningarna dit de behövs.

Reservation av Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Förskolenämnden har i Förskolerapport 2022 sammanställt en övergripande lägesbild av utvecklingen inom verksamhetsområdet förskola, på uppdrag av kommunfullmäktige. Rapporten innehåller en analys av identifierade utvecklingsbehov inom verksamhetsområdet.

Uppföljning av förskoleverksamheten över tid visar på en positiv utveckling, där samtliga stadsdelsnämnder bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom de kvalitetsområden som förskolerapporten belyser.

I arbetet för att förbättra kvalitet och likvärdighet för alla barn i Stockholm stads förskolor förskriver förskolerapporten för 2022 att nedanstående tre områden bör prioriteras i framtida utveckling:

1. Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning
2. Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget.
3. Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Förskolerapporten lyfter ett behov av att vidareutveckla uppföljning och analys i arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan. Rapporten belyser att en regelbunden inventering och fördjupade kunskaper om skälen till att barn inte är inskrivna kan, när den är aktuell och strukturerat framtagen, leda till ett ökat deltagande i förskolan. Uppföljning av informationsinsatser och uppsökande verksamhet är av vikt för att bedöma om insatserna faktiskt bidrar till en ökad inskrivning i förskola.

Rapporten, likt tidigare år, pekar på behovet av mer systematik i uppföljningen av det språkutvecklande arbetet på alla nivåer. Genom att använda forskningsbaserade arbetssätt och metoder, men också systematiskt följa upp och anpassa dessa till lokala förutsättningar, skapas beprövad erfarenhet som är nödvändig för att möta de utmaningar förskolan idag står inför, i synnerhet i socioekonomiskt utsatta områden.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Rapporten fastslår att ytterligare kartläggning och analys av utbildningsbakgrund och kompetens behövs för att kunna anpassa fortbildningsinsatser för förskolepersonal. I rapporten har en kartläggning gjorts av de två personalgrupperna ”övrig utbildning och ”viss pedagogisk utbildning”, som utgör hälften av förskolans personal i staden. Kartläggningen visar på att utbildningsbakgrunden inom gruppen varierar och även kändedomen om den hos stadsdelsförvaltningarna. En djupare förståelse behövs kring personalgruppernas utbildningsbakgrund och kompetens för att kunna anpassa fortbildningsinsatser.

Samtliga stadsdelsförvaltningar har genomfört utvecklingsarbeten för att öka personalens kompetens i svenska, med en ökad systematik och fokus på läroplansuppdraget. Rapporten visar på ett kvarstående behov av att följa upp och utvärdera insatserna och dess resultat för att förbättra personalens kunskaper i det svenska språket.

Utvecklingen av antal förskollärlädda barngrupper har varit positiv. År 2022 fanns 50 barngrupper av totalt cirka 1800 i kommunal regi som saknade legitimerade förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen, vilket är cirka 25 barngrupper färre än föregående år. I rapporten framförs att det finns ytterligare behov av att utveckla organiseringen för undervisning så att den är förskollärlädd i samtliga barngrupper.

Förskolerapporten belyser ett behov av att förbättra arbetssituationen för förskolepersonal. Signaler om ökad sjukfrånvaro och svårigheter att anställa vikarier behöver beaktas och grundläggande förutsättningar för uppdraget förbättras, såsom stödstrukturer vid frånvaro i arbetslagen. Uppföljning av stadsdelsnämndernas arbete med *Handlingsplan för förbättrad arbetssituation* visar på ett framgångsrikt arbete i staden och resulterande förändringar av organisationskulturer behöver analyseras och bemötas.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Förskolerapporten identifierar ett fortsatt behov av att utveckla uppföljningen av kvalitet i förskoleverksamheten. Metoder för uppföljning på stadens nivå behöver anpassas och utvecklas. Bättre förutsättningar behövs för objektiva och rättssäkra uppföljningar av krav och likvärdiga bedömningsgrunder för kvalitet i stadens förskola oavsett regi.

Vikten av att utveckla samverkan mellan stadsdelsområden lyfts i rapporten. Ett utvidgat och fördjupat samarbete, samverkan och samordning mellan stadsdelsnämndsområden kan innebära möjligheter att stärka likvärdighet och kollegialt lärande. Även utvecklingen av ett mer enhetligt och likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete kan gynnas och bättre omfatta uppföljning av nationella mål.

Vidare lyfter rapporten att en utvecklad samverkan mellan regiformerna för förskola i staden kan gagna en mer likvärdig förskola för Stockholms alla barn.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april 2023 följande.

Förskolenämnden godkänner Förskolerapport 2022 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande av Alexandra Mattsson (V), Ewa Carlsson m.fl. (S) och Sara Grolander (MP), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson-Söderström (L), Sophia Granswed Baat (M) och Ismail Ali (C), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förskola i Stockholm 2022 innehåller slutsatser utifrån följande områden.

- Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning.
- Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget.
- Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder.

Förskolerapporten visar på att åtgärder inom följande områden bör prioriteras för att förbättra kvaliteten och likvärdigheten för alla barn i Stockholms stads förskola.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Utbildningsförvaltningens uppföljningar sedan 2019 visar att etablerade insatser för att öka inskrivningsgraden fortgår i stadsdelsnämndsområdena. Trots höjd ambitionsnivå kvarstår utmaningar att identifiera vårdnadshavare som inte har sina barn inskrivna. Nya lagkrav ställer krav på kommunerna att intensifiera arbetet. Pågående insatser som uppsökande verksamhet och introduktionsförskola behöver följas upp och utvärderas för att bedöma om insatserna leder till ökad inskrivning.

Det finns ett fortsatt behov av mer systematik i uppföljningen av det språkutvecklande arbetet på alla nivåer. På en övergripande enhets- och stadsdelsnivå nivå kan det delvis mötas genom att använda resultaten från Skolverkets kartläggningmaterial Hitta språket. Kartläggningen genomförs i förskoleklass och mäter språklig medvetenhet och kan genom återkoppling till förskolorna vid övergångar ge kunskap över tid om framgångsrika språkutvecklande arbetssätt i förskolan.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Utbildningsförvaltningen har för andra året i rad gjort en kartläggning på stadsdelsnämndsområdesnivå av den personalkategori i förskolan som benämns "övrig utbildning" och som Skolverket tidigare angett saknar utbildning för arbete med barn. För år 2021 var omfattningen 36 procent i kommunala förskolor och 47 procent i fristående förskola. I Skolverkets redovisning för 2022 har urvalet till de olika kategorierna "övrig utbildning" och "viss pedagogisk utbildning" ändrats. Det innebär att den förra gruppen minskat och den senare ökat markant mellan 2021 och 2022 års mätning. Sammantaget utgör dessa två grupper över hälften av förskolans personal. Det behövs ytterligare analys för att förstå mer om de båda personalgruppernas utbildningsbakgrund och kompetens för att kunna anpassa fortbildningsinsatser.

Behovet att höja personalens kompetens i det svenska språket har lett till utbildningsinsatser och arbetsplatslärande i kommunal förskola. En generell förskjutning kan identifieras från lokala utbildningar mot mer långsiktiga och

verksamhetsnära utvecklingsarbeten. Arbetet behöver följas upp och insatserna utvärderas för att kunna bedöma om de lett till en språklig kompetenshöjning, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden.

Uppföljning av antal barngrupper som saknar förskollärare är en integrerad del i stadsdelsförvaltningarnas kvalitetsarbeten och en positiv utveckling har skett de senaste åren. Vid årets uppföljning saknade 50 kommunala barngrupper förskollärare av totalt cirka 1800 grupper. Det finns ett fortsatt behov av att fördela befintlig förskolläraryrsress och att utveckla organiseringen för undervisning så att den alltid leds av legitimerad förskollärare. Fyra års uppföljning av *Handlingsplan för förbättrad arbetsituation* visar ett framgångsrikt utvecklingsarbete som ökat professionaliteten men också bidragit till nya arbetsplatskulturer som behöver analyseras. Signaler om ökad sjukfrånvaro och svårigheter att anställa vikarier behöver även beaktas. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla grundläggande förutsättningar för uppdraget såsom exempelvis stödstrukturer vid frånvaro i arbetslagen.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

För att kunna ge en stadsövergripande bild av likvärdig kvalitet oavsett huvudman har tidigare förskolerapporter samt stadsrevisionen konstaterat att metoder för uppföljning på stadens nivå behöver anpassas och utvecklas. Det finns ett fortsatt behov av att utreda likställighet i bedömningar av kvalitet i förskolan. Vidare kan samverkan mellan stadsdelsnämndsområden behöva utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Framtagande av rapporten och konsekvenser för barn och jämställdheten

För att genomföra uppdraget har bland annat offentlig statistik och uppgifter från SCB, Skolverket, Sweco och ILS (stadens system för integrerade ledning och styrning) sammanställts. Vidare har stadsdelsförvaltningarna redovisat underlag till rapporten enligt särskilda anvisningar som grundar sig på de utvecklingsområden som identifierats i tidigare års förskolerapporter och nationellt angelägna områden för förskolan. Rapporten grundar sig också på uppgifter som samlats in från förskolor med enskilda huvudmän.

Förskola i Stockholm 2022 och dess slutsatser får enbart indirekta konsekvenser för barn och barns rättigheter. Innehåll och slutsatser för ökad kvalitet och likvärdighet utgår från skollagens och läroplanens uppdrag. Båda dessa tar sina utgångspunkter i lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Rapportens syfte och innehåll har därför bedömts ligga väl i linje med barnens bästa ur ett barnrättsperspektiv.

Förskola har en viktig funktion i samhället för jämställdheten mellan kvinnor och män. I förskolans uppdrag ingår att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv för alla barn. Förskolerapporten lyfter vissa skillnader i förskoleundersökningens resultat mellan pojkar och flickor. I övrigt behandlas inte jämställdhetsfrågor på något konkret sätt. Förslagen i rapporten innebär dock inte en påverkan på barn utifrån kön.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av förskolenämnden och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	14
Arbetsmarknadsnämnden	15
Bromma stadsdelsnämnd.....	16
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	18
Farsta stadsdelsnämnd	20
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.....	21
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	22
Kungsholmens stadsdelsnämnd	23
Norrmalms stadsdelsnämnd.....	28
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.....	29
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	30
Skärholmens stadsdelsnämnd	31
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	33
Södermalms stadsdelsnämnd	34
Östermalms stadsdelsnämnd.....	37
Stockholms universitet	38
Södertörns högskola	39
Reservationer m.m.....	40

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i den beskrivna lägesbilden för förskoleverksamheten. Vidare anser stadsledningskontoret att de slutsatser som

framförs i Förskolerapport 2022 är relevanta på såväl lokal som stadsövergripande nivå. Det finns även en stor samstämmighet mellan förskolerapportens slutsatser och nationella rapporter. Frågan om förskolans kompensatoriska roll med belysning på likvärdig tillgång till skola, inskrivningsgrad, likvärdig kvalitet, bemanning med kartläggning av utbildningsnivåer, personals språkkunskaper och arbete för en förskola med hög kvalitet och likvärdighet är genomgående nyckelteman både i nationella rapporter samt Förskolerapport 2022.

Stadsledningskontoret ser positivt på framtagna prioriterade områden för verksamhetsutveckling. Stadsdelsförvaltningarna har bedrivit uppsökande verksamhet för att öka inskrivningsgraden och med nya lagkrav ställs nu ett krav på staden om att intensifiera arbetet, vilket följer slutsatserna i rapporten. Språkutvecklande arbete för barnen, fortbildningsinsatser och utveckling av svenska språket hos personalen samt ansatser för att förbättra arbetsförutsättningar har pågått i staden. Rapporten eftersöker en höjd ambition för att öka effekterna av dem.

En ökad betoning på utveckling av analyser och kartläggningar, förståelse av förutsättningar och insatsers effekt och samförståelse är av vikt för att bedriva ett kvalitetsarbete med goda och likvärdiga resultat i staden. Stadsledningskontoret ser positivt på ett utvecklat och effektivt arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.

Inom samtliga prioriterade områden ser stadsledningskontoret att Förskolenämndens uppdrag kan lyfta och stärka arbetet för staden som en helhet. Inte minst inom det prioriterade området *bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder*. Förskolenämnden har en viktig roll i arbetet för att verka för den samverkan och samarbete som krävs för att skapa en samsyn i bedömning och tolkning av vad kvalitet är. Därigenom kan stadsdelsnämnderna tillsammans med varandra och förskolenämnden föra stadens förskoleverksamhet framåt i ett sammanhållet och gemensamt utvecklingsarbete mot en högre och mer likvärdig kvalitet för Stockholms alla barn.

Stadsledningskontoret instämmer i de prioriterade områdenas vikt för fortsatt ökad kvalitet och likställighet i förskolan i Stockholm stad.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2023 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen lämnar främst synpunkter utifrån det beskrivna arbetet med insatser för personalens kunskaper i svenska där arbetsmarknadsförvaltningen under 2022 varit delaktig med insatser i form av uppdragsutbildningar.

I rapporten beskrivs vikten och behovet av att arbeta med personalens kunskaper i svenska. Vidden av problemet i nuläget blir dock inte helt tydlig då statistik och en helhetsbild saknas. I förskolan läggs grunderna för vidare kunskapsinhämtning i skolan och om personalens kunskaper i svenska är för låga riskerar det att försvåra barnens fortsatta lärande i skolan, speciellt för de barn som inte pratar svenska i hemmet.

På sidan 36 står ”...redan etablerade insatser i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och SFI samt lokalt utformade språkkurser.” Användningen av sfi i detta fall blir missvisande. Det borde snarare stå *vuxenutbildningen och svenska som andraspråk* eftersom sfi innebär grundläggande kunskaper i svenska och här handlar det om ett skarpt och utvecklat yrkesspråk som ligger på betydligt högre nivå än grundläggande svenska.

I rapporten beskrivs hur en generell förskjutning kan identifieras från lokala utbildningar mot mer långsiktiga och verksamhetsnära utvecklingsarbeten (arbetsplatslärande) och med fokus på läroplansuppdraget. Arbetsmarknadsförvaltningen vill här lyfta behovet av att på ett mer effektivt sätt integrera lärandet på uppdragsutbildningar med lärandet på arbetsplatsen. Kurstillfällen behöver följas upp på arbetsplatsen, helst med hjälp av lokala språkombud.

Avslutningsvis vill förvaltningen poängtera vikten och behovet av en stark koppling och ett utvecklat samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen och den nya förskoleförvaltningen för goda förutsättningar för kompetensutveckling framåt.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

Nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Generellt sett delar Bromma stadsdelsförvaltning de utvecklingsområden som förskolerapporten behandlar. Förvaltningen vill komplettera med vissa beskrivningar för att förtydliga analysen utifrån lokala förutsättningarna och prioriteringarna och kommer ge förslag på arbetssätt i uppförandet av planen.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Inskrivningsgraden i Bromma stadsdelsförvaltning är hög. Varje år skickar förvaltningen informationsbrev till vårdnadshavarna som har barn som inte är inskriva på förskola om rätten till allmän förskola. Öppna förskolan och introduktionsförskolan synliggör förskolans verksamhet och är en annan viktig del i det uppsökande arbetet. Inskrivningsgraden minskade något under föregående år, framförallt i de lägre åldrarna, vilket tyder på en trend att en större andel vårdnadshavare väntar med inskolningen av olika anledningar (förskola närmare hemmet, har möjlighet att kombinera jobb och hemarbete på ett annat sätt efter pandemin för att ge två exempel). Under 2023 har ett arbete påbörjats med att skapa rutiner kring oregelbunden frånvaro för att säkerställa att kunskapen om frånvaron ökar. Syftet med rutinerna är att stärka samverkan med socialtjänsten men också för att fånga upp om orsaken beror på bristande kvalitet i verksamheten. Förvaltningen föreslår att faktiska närvarotiden läggs till som en parameter i analysen fortsättningsvis. Det nya närvaroverktyget Tempus, som vann en del i upphandlingen i Skolplattformen, är enligt uppgift ett bra verktyg för att kunna få fram statistik kring barnens närvaro i förskolan.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska är ett prioriterat område i stadsdelen och det genomförs många satsningar. Precis som Förskolerapporten 2022 beskriver ser förvaltningen vikten av att satsningarna följs upp för att säkerställa att det språkutvecklande arbete som genomförs verkligen får effekt på barnens språkutveckling. Ytterligare kartläggningar kring medarbetarnas kompetens behöver genomföras för att identifiera vilka behov som finns kring kompetensutveckling.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Andelen legitimerade förskollärare är en ögonblicksbild och under 2022 hade Bromma stadsdelsförvaltning följande resultat vid uppföljningsdatumen:

Tertial 1 – 36,1 procent

Tertial 2 – 35,8 procent

VB – 33,1 procent

Antalet barn och antalet anställda och deras arbetstid ändras under året vilket påverkar utfallet. Andelen legitimerade förskollärare är uträknat utifrån årsarbetare och inte utifrån varje individ vilket innebär att när förskollärare väljer att inte arbeta heltid påverkar det andelen negativt men fortfarande är antalet personer densamma. Det uttrycks av rektorerna att det är en utmaning att rekrytera legitimerade förskollärare för en kortare period.

Förvaltningen önskar att diskussionerna och samarbetet mellan förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningar förhåller sig tydligare till stadens kompetensförsörjningsprocess och att den kompetensförsörjningsplan som

utbildningsförvaltningen upprättat blir mera känd och förankrad för stadsdelarna för att säkerställa att prioriteringar och utvecklingsområden samstämmer.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Förvaltningen instämmer i att det behöver ske ett utvecklingsarbete för att förbättra samverkan och underlagen till Förskolerapporten 2022.

Metoder och gemensamma bedömningsgrunder behöver utvecklas för att kunna bedöma likvärdig kvalitet. Det är ett långsiktigt arbete som också kan bidra generellt till att det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas i Stockholms stad.

För att bredda perspektiven och få in flera synvinklar till Förskolerapporten föreslår förvaltningen att det skapas en process där analyserna skapas utifrån resultat och underlag tillsammans med stadsdelarna. Socialförvaltningen har vid något tillfälle haft en process, som en del i uppförandet av socialtjänstrapporten, där insamlandet följs upp i workshop tillsammans med stadsdelarna där analysen står i fokus. På detta sätt blir ägandeskapet större och rapporten behöver inte komma ut på remiss till stadsdelarna i efterhand.

Det finns en utmaning kring att rapporten inte synliggör att stadsdelarnas utmaningar ser olika ut. Att arbeta för en likvärdig förskola betyder inte att förskolorna ska arbeta på samma sätt och ha samma prioriteringar. Det är en utmaning att förskolorna jämförs utifrån samma mått i indikatorer och nyckeltal utan att presentera vad respektive stadsdel har för resurser. Tilldelning ska se olika ut men det går inte att göra en analys utan ta med alla parametrar, då upplevs inte rapporterna tillräckligt igenkännande och därtill kan det upplevas att vissa stadsdelar inte klarar uppdraget i så generella jämförelsen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Förvaltningen har fortsatt inventerat vårdnadshavare som har barn som inte går i förskola. En del av det arbetet faller nu inom ramen för den nya lagen som träder i kraft den 3 juli 2023. I enlighet med lagen har elva barn erbjudits förskoleplats, utan att vårdnadshavare har ansökt om det. Vårdnadshavare till dessa barn kommer att bli uppringda av en av förvaltningens stadsdelsmammor som ska följa upp att de fått erbjudandet. Utöver dessa ska vårdnadshavare till cirka 100 barn informeras om förskolan genom uppsökande arbete. Förvaltningen arbetar nu med att ta fram ett

informationsmaterial samt vidareutveckla det uppsökande arbetet, främst utifrån den nya lagen. Detta sker i samverkan mellan Avdelning förskola och Social omsorg barn och unga.

Arbetet utifrån den nya lagen sker nu på olika sätt inom staden. Förvaltningen ser därför ett behov av utökad samverkan genom förskoleförvaltningen. Det ligger i linje med uppdrag i budget 2023.

Förvaltningen instämmer i rapportens slutsats att insatser för ökad inskrivning behöver följas upp och utvärderas i högre utsträckning. I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning sker flera insatser, till exempel uppsökande arbete genom stadsdelsmammor och informationsinsatser på öppna förskolorna. Inskrivningsgraden i stadsdelsområdet har ökat, men exakt vad som har lett till det är svårt att säga. Förvaltningen ser vidare en svårighet i att nå de vårdnadshavare som varken går på öppna förskolan eller förskolan samt att ta reda på orsaker till det. Därför finns ett behov av att samverka med andra i högre utsträckning, dels inom förvaltningen (mellan Avdelning förskola och till exempel socialtjänsten), dels utanför förvaltningen (till exempel med barnvårdscentralen, mödravården och arbetsmarknadsförvaltningen).

Förvaltningen ser att språk är ett prioriterat område i alla förskoleenheter. Varje enhet har arbetat fram en strategi för det språkutvecklande arbetet, utifrån en gemensam mall. I alla enheter finns nu också förskolebibliotek på en eller flera förskolor. I rapporten anges att det finns ett behov att mer systematiskt följa upp det språkutvecklande arbetet. Förvaltningen instämmer i att det finns ett behov av att systematiskt följa upp språkarbetet samt följa barns progression. Det är något som kommer ses över. Av förskolerapporten framgår att förskolan får återkoppling från skolan utifrån Skolverkets kartläggningsmaterial Hitta språket. Återkopplingen utifrån Hitta språket sker inte kontinuerligt i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, varför det finns ett behov att se över det i samverkan med skolorna och utbildningsförvaltningen.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Förvaltningen instämmer i att det finns stor variation i utbildningsnivån bland medarbetare med övrig utbildning eller viss pedagogisk utbildning. Enligt förskolerapporten utgör de grupperna över hälften av förskolans personal, vilket kan få konsekvenser för kvaliteten och för hur arbetslagen kan organiseras för utbildning och undervisning. Förvaltningen ser därför ett behov av att ta fram krav på yrkesrollen barnskötare. Utifrån det kan det finnas behov av att inrätta ytterligare en befattning i förskolan samt tydliggöra vilken kompetensutveckling som krävs för att nå kraven till barnskötare, beroende på befintlig utbildning.

Förvaltningen ser att personalens behov av kompetensutveckling i svenska språket är ett fortsatt utvecklingsområde och kommer fortsatt erbjuda det. Vidare instämmer förvaltningen i att det finns en svårighet i att utvärdera utbildningarnas effekter då det kan ta lång tid att utveckla ett språk. Det som däremot går att utvärdera är deltagarnas

upplevelse av utbildningen och hur de kan använda det i undervisningen. Förvaltningen har fått positiv återkoppling från de medarbetare som deltagit i kompetensutveckling inom språk. Flera rektorer ser också att medarbetarna genomför högläsning med barnen i högre utsträckning samt har en ökad medvetenhet om språket i förskolan och ett ökat självförtroende.

Implementeringen av handlingsplan för förbättrad arbetssituation för barnskötare och förskollärare pågår i förvaltningen. Beslut har fattats om befattningsbeskrivningar för kokkar, barnskötare och förskollärare och arbete pågår för att implementera det. Under våren har beslut också fattats kring gemensam ram för tid för planering av det pedagogiska innehållet

Vad gäller undervisningen av legitimerad förskollärare har det skett en utveckling i att enheterna är förberedda att organisera för det vid frånvaro. Alla enheter har fått i uppdrag att ta fram en plan för det.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Rapporten beskriver ett behov av att utveckla och förbättra gemensamma bedömningsgrunder för kvalitet i förskolan, oavsett regiform. Förvaltningen ser positivt på ett gemensamt underlag för bedömning av kvalitet i förskolan.

Utöver ovan synpunkter om rapportens slutsatser och utvecklingsbehov ser förvaltningen positivt på arbetet med likvärdiga bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, enligt innevarande års budgetuppdrag. För en ökad likvärdighet mellan regiformerna ställer sig förvaltningen frågande till varför olika begrepp används för kommunal respektive fristående verksamhet; tilläggsbelopp respektive verksamhetsstöd.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss av Förskolerapport 2022.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i de slutsatser och rekommendationer till fortsatt utvecklingsarbete som lämnas i förskolerapporten.

Under de senaste åren har ett utvecklingsarbete bedrivits inom Farstas kommunala förskolor för att uppnå en systematisk uppföljning av kvalitetsarbetet genom bland annat regelbundna rapporteringar och kvalitetsredovisningar. Förvaltningen ser därför särskilt positivt på förslagen avseende utveckling av metoder för likvärdig kvalitet i stadens förskolor.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 augusti 2023 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Avdelningen för förskola i Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning har bidragit till rapporten genom skriftligt underlag samt deltagande i beredningsforum vid Utbildningsförvaltningens förskoleavdelning. Förvaltningen delar i stort den övergripande bild som presenteras i rapporten. Förvaltningen ser möjligheter till utveckling i framtagandet av rapporten samt i analysarbetet av underlaget till rapporten. Förhoppningen är att arbetet utvecklas ytterligare i och med den nya förskoleförvaltningen som tar över ansvaret för uppföljning, samordning och åiterrapportering.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Hägersten-Älvsjö är en av stadsdelarna med högst inskrivningsgrad, 96,7 procent för 2022. Förvaltningen arbetar för att implementera rutiner för att identifiera och nå grupper som i enlighet med nya lagkrav ska erbjudas förskoleplats. Öppna förskolan och introduktionsförskolans verksamhet bedöms ha goda möjligheter att nå nya grupper och enskilda vårdnadshavare. Förvaltningen delar rapportens slutsats att uppsökande verksamhet och introduktionsförskolornas arbete behöver följas upp och utvärderas systematiskt för att säkerställa att insatserna leder till ökad inskrivning.

Förvaltningen instämmer i att undervisningen behöver anpassas till lokala behov för att nå en likvärdig kvalitet. Avseende uppföljning och utvärdering av den språkutvecklande undervisningen delar förvaltningen rapportens slutsats att systematisk uppföljning av arbetet behöver utvecklas på alla nivåer. Förvaltningen anser att arbetet bör inkludera en genomlysning av kartläggningmaterialet Hitta språket för att se hur materialet på bästa sätt kan implementeras i förskolans kontext och anpassas till förskolans nationella uppdrag. Utredningen bör även beakta andra möjliga verktyg för uppföljning av det språkutvecklande arbetet.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Förvaltningen instämmer i bilden att andel utbildade förskollärare följs upp systematiskt och att det finns tydliga rutiner för att säkerställa lärarledd undervisning i alla barngrupper. När det gäller gruppen barnskötare är uppföljningen komplex då befattningen inte regleras i skollagen. I praktiken innebär det att yrkeskategorin inte är homogen när det gäller utbildningsnivå och kompetensutvecklingsbehov. Avseende förutsättningar för uppdraget lyfter rapporten vidare att flera stadsdelar vittnar om svårigheter att anställa vikarier vilket har påverkan på medarbetarnas arbetsmiljö samt kvaliteten på undervisningen. Förvaltningen delar den bilden och ser

även svårigheter i att rekrytera kompetenta barnskötare med relevant utbildning. Dessa faktorer är viktiga att beakta framöver, både utifrån kompetensförsörjningsperspektivet och utifrån målet att erbjuda likvärdig förskola av hög kvalitet för alla barn i staden. Insatser för att minska skillnader i strukturella förutsättningar såsom personalens utbildningsnivå och kunskaper i svenska språket med mera bör med fördel ske parallellt med insatser för att förbättra arbetsmiljön för förskolans medarbetare. Förvaltningen är positiv till att förskoleförvaltningen gör ytterligare analys kring variationer i barnskötarens utbildningsgrad och behov av fortbildning.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Förvaltningen instämmer i rapportens slutsats om att metoder för uppföljning på alla nivåer och i synnerhet på stadsövergripande nivå behöver utvecklas och anpassas. Det komplexa uppdrag förskolan har behöver följas upp ur olika perspektiv för att få syn på synergieffekter som påverkar förskolans förutsättningar och möjligheter att erbjuda utbildning av hög kvalitet. Gemensamma bedömningsgrunder kan vara ett steg mot bättre uppföljning och ökad likvärdighet i stadens förskolor.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 augusti 2023 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 juli 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att rapporten beskriver gemensamma områden som bör prioriteras för att kunna stärka likvärdigheten och kvalitén för alla barn i stadens förskolor. Rapporten kan på så vis ge underlag till insatser och förvaltningen hoppas att den nya förskoleförvaltningens arbete kommer leda till ett mer sammanhållet och gemensamt utvecklingsarbete för stadens alla förskolor.

Inom Hässelby Vällingby stadsdelsförvaltning pågår ett systematiskt arbete med att öka inskrivningsgraden och en positiv trend kan skönjas. De senaste åren har vårdnadshavare till de barn som är folkbokförda i stadsdelsområdet men inte är inskrivna i förskola identifierats och informerats om förskolans betydelse för barns utveckling och lärande.

Senaste statistik, per 2022-12-31, visar att 93,1 procent av två- till femåringar är inskrivna i förskola i stadsdelen.

Rapporten visar också på en ökning av avdelningar med legitimerade förskollärare som ansvarar för undervisningen. Samtliga avdelningar i Hässelby Vällingbys kommunala förskolor har legitimerade förskollärare som planerar och följer upp undervisningen. Vid rekrytering eller frånvaro finns rutiner som säkerställer att

barnen kontinuerligt möter förskollärare i undervisningssituationer. Andel legitimerade förskollärare uppgick till 41 procent i Hässelby Vällingby vid mätningen 2022-12-31.

Barnskötare är den största yrkesgruppen i förskolan; dock med skiftande utbildningsbakgrund. I Skolverkets statistik över personalens utbildningsnivåer har ytterligare en personalkategori införts; personal med viss pedagogisk utbildning. Denna grupp var tidigare inkluderad i kategorin utbildad personal på grund av att exempelvis kortare barnskötarutbildningar inte når upp till Skolverkets definition av barnskötarutbildning. Gruppen utbildad personal i stadens förskolor har därmed minskat och gruppen med viss pedagogisk utbildning ökat markant.

Förvaltningen är positiv till att medarbetare med viss utbildning för arbete med barn inte längre ingår i yrkeskategorin ”utbildad personal” vid statistik över personalens kompetens och välkomnar förskolenämndens uppdrag att arbeta för en ökad andel personal med relevant utbildning i förskolan.

Vidare så delar förvaltningen uppfattningen om att det finns behov av att höja personalens kompetens i det svenska språket men också att fokus fortsätter vara på barnens språkutveckling.

Rapporten visar att behovet av att höja personalens kompetens i det svenska språket har lett till utbildningsinsatser i stadens kommunala förskolor. I Hässelby Vällingby har behovet av att höja personalens kompetens i svenska språket lett till utbildning i yrkessvenska. Utbildningen har skett i samverkan med Hermods via Skolverket och totalt har 20 personer deltagit hittills. Handledare och rektorer har deltagit för att kunna följa upp insatsen.

Förvaltningen ser fortsatt en utmaning i de strukturella underlag som samlas in från stadsdelsnämnderna och som ligger till grund för indikatorer i verksamhetsplanen; exempelvis antal barn per grupp och andel förskollärare. I flera steg är hanteringen manuell och kan leda till missvisande underlag som inte blir statistiskt jämförbara.

Förvaltningen instämmer också i att det finns ett fortsatt behov av att utveckla och förbättra gemensamma bedömningsgrunder för kvalitet i förskolan oavsett regiform. Likaså kan samverkan mellan stadsdelsnämndsområden utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att Förskolerapport 2022 ger en bra övergripande bild av kvalitet och utvecklingsbehov i stadens förskolor.

Nya lagkrav för att få fler barn att gå i förskola

Inskrivningsgraden för barn in i förskola är hög på Kungsholmen och ligger 95,6 procent för barn i åldern 2-5 år. Utifrån de nya lagkraven kommer förvaltningen att skicka ut erbjudande om förskoleplats till barn som inte går i förskola på Kungsholmen.

Förvaltningen ser positivt på att arbetet i stadens förstärks för att regelbundet inventera icke inskrivna barn och att få fördjupade kunskaper om skäl till att barn inte går på förskola.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Det är positivt att rapporten visar på att stadens förskolor utvecklat sitt språkutvecklande arbetssätt och att det bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning har precis som de flesta andra stadsdelsförvaltningarna tagit fram mål och strategier som ska ge stöd i det språkutvecklande arbetet.

Förvaltningen känner igen sig i beskrivningen av att flera språkutvecklande kompetensutvecklingsinsatser pågår i staden, många statsbidragsfinansierade, både för ledning och personal kring barns typiska språkutveckling och flerspråkighet.

Flera insatser har genomförts inom stadsdelsförvaltningens förskolor för att stärka det språkutvecklande arbetssättet. Det har till exempel varit utbildningar i flerspråkighet, utvecklingen av högläsning för barnen, nya digitala verktyg och ett stärkt samarbete med biblioteken. Flera förskolor på Kungsholmen har också utvecklat det pedagogiska arbetet med språk i fördjupningsarbetet med lek.

Kungsholmens förskolor har under året börjat att arbeta med utbildningar i språkmoduler för att stärka pedagogernas kompetens. Rektorer och förskollärare deltog också i Förskolesummit 2022 som hade fokus på språkutveckling svenska och flerspråkighet.

Förvaltningen instämmer i att olika metoder för uppföljning och utvärdering behöver utvecklas beroende på de specifika förutsättningar som råder lokalt. Det är angeläget att metoderna är förankrade hos personalen och att de får tillräckligt stöd för att genomföra både undervisning och utvärderingen av densamma.

Insatser för ökad likställighet i bedömningsgrunderna för barn i behov av extraordinärt stöd

I Förskolerapport 2022 konstateras att föregående års jämförelse mellan enskild och kommunal regi visar att ansökan och utredning inte skiljer sig nämnvärt mellan

fristående och kommunalt drivna förskolor. Skolverkets stödmaterial för bedömning används i större utsträckning.

Kungsholmen är en av flera stadsdelsförvaltningar som har specialpedagoger anställda enhetsvis som stöttar personalen i förebyggande arbete. Förvaltningen känner igen sig i beskrivningen av att det över lag finns gemensamt framtagna strukturer och rutiner för hantering av extraordinärt stöd som omfattar handlingsplaner och särskilda dokumentmallar.

I 2023 års budget har förskolenämnden fått i uppdrag att fortsätta verka för likställighet i bedömningsgrunderna för barn i behov av särskilt stöd. Förvaltningen ser positivt på en ökad dialog om bedömningsgrunderna men vill också lyfta fram vikten av helheten i det specialpedagogiska arbetet så att det inte bara kopplas till hur verksamhetsstöd beviljas och bedöms.

Kungsholmens specialpedagoger stödjer många arbetslag i ett förebyggande syfte och utbildar pedagoger i till exempel tydliggörande pedagogik. De har också ett nära samarbete med varandra kring kartläggningar, handlingsplaner, speciella lekgrupper, utbildningar i flerspråkighet och föräldrastöd.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Förskolerapport 2022 visar på komplexiteten då det gäller att bedöma kompetensen hos de som är anställda som barnskötare eftersom det inte är skyddad befattning och inte regleras i skollagen.

Barnskötare går inte att urskilja i den nationella statistiken. Det går inte heller att avgöra hur stor andel av de som är anställda som barnskötare som ingår i de olika kategorierna för statistiken. Det är i sammanhanget viktigt att beakta skillnaden i definitionen av utbildningsnivå och kompetens.

På Kungsholmens kommunala förskolor har de flesta barnskötare pedagogisk utbildning på gymnasienivå. Det finns också dem utan utbildning som konverterats in efter en längre anställningstid. Förvaltningen ser det som nödvändigt att barnskötare inom förskolan som saknar grundutbildning erbjuds gymnasial yrkesutbildning på det sätt som det beskrivs i Förskolerapporten.

Alla barn i förskolan har rätt till undervisning av legitimerade förskollärare som ansvarar för att följa upp varje barns utveckling och lärande. Andel legitimerade förskollärare är en av indikatorerna för förskola i staden. Årsmålet 2022 var 33 procent legitimerade förskollärare i kommunala förskolor och i stadens egen uppföljning var andelen förskollärare 37 procent. Kungsholmen hade ett genomsnitt på 35,8 procent.

Alla barngrupper på Kungsholmens kommunala förskolor utom några få leds av legitimerade förskollärare. I de fall de saknas legitimerade förskollärare leds arbetet oftast av en barnskötare som vidareutbildar sig till förskollärare eller någon som har en annan lärarutbildning.

För närvarande är omkring 300 barnskötare med tillsvidareanställning i fristående och kommunala förskolor under utbildning till förskollärare. Förvaltningen anser att det är viktigt att möjligheten att vidareutbilda sig till förskollärare finns kvar för att säkra behovet av kompetenta förskollärare i staden och för att erbjuda karriärvägar i förskolan.

Förvaltningen ser positivt på att förskolenämnden i budget 2023 fått i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad.

Förvaltningen ser i sin uppföljning av förskolor med lägre resultat att förskollärarna på dessa förskolor ofta har brister i sin kompetens även om de är legitimerade förskollärare. Det är därför av vikt att få med det perspektivet i en gemensam strategi för kompetensförsörjning inom förskolan.

Det saknas idag ett strategiskt stöd till stadsdelsnämndernas arbete med forskning och utveckling och förvaltningen ser därför positivt på att den nya förskoleförvaltningen får ett samordningsansvar för FOU arbetet inom stadens förskolor. Ett ökat erfarenhetsutbyte och ett närmare samarbete mellan stadsdelarna om pågående FOU-arbetet med olika universitet skulle stärka utvecklingen och likvärdighet i staden.

I princip samtliga stadsdelsnämndsområden har sedan handlingsplanens för förskollärare barnskötare togs fram utarbetat gemensamma ramar för personalens planerings- och utvecklingstid (PUT) vilket var ett prioriterat område. Det gäller även Kungsholmens kommunala förskolor där den lokala överenskommelsen för planeringstid varit en framgångsfaktor i arbetsmiljöarbetet tillsammans med andra strukturer och verktyg för planering och bedömning.

Förskolerapporten visar att personalen i stadens förskolor upplever arbetet som meningsfullt trots en ökad sjukfrånvaro på flera håll. Resultatet från medarbetarenkäten på Kungsholmens kommunala förskolor har förbättrats de senaste åren och ligger över genomsnittet i staden. Svaren från medarbetarna visar generellt på en ökad trivsel och delaktighet samt att arbetet upplevs som meningsfullt. Samtidigt känner förvaltningen igen sig i beskrivningen av att många förskolor i staden har en ansträngd arbetssituation med hög frånvaro och vikariebrist.

De är en utmaning att anställa vikarier med utbildning och rätt kompetens då ordinarie personal är frånvarande. På förskolor med lägre resultat finns det ett tydligt samband mellan brist på kontinuitet i arbetslagen och brister i utbildningen och undervisningen för barnen. Det är därför bra att förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska utreda möjligheten att inrätta vikariepooler med fast anställd personal för att främja kontinuiteten i förskola.

Tydligare roller i arbetslaget ger utvecklad arbetsplatskultur

I Förskolerapport 2022 beskrivs stadsdelsförvaltningarnas framgångsrika utvecklingsarbeten med att tydliggöra roller i arbetslagen och förskollärarnas särskilda ansvar för undervisningen.

Ett arbete som fortgår och som resulterat i att en förändrad arbetsplatskultur utvecklats. Förvaltningen känner igen sig i beskrivningen att förskollärarna identifierar sig som ledare och har fått en mer handledande roll gentemot barnskötarna. Det är oftare förskollärarna som representerar verksamheten utåt vilket stöds av uppbyggda strukturer för nätverk, utvecklings- och planeringstid.

Arbetet med att tydliggöra yrkesroller och arbetsuppgifter, exempelvis med befattningsbeskrivningar och lönekriterier, ser förvaltningen som en orsak till den ökade upplevelsen av meningsfullhet i arbetet.

Behov av gemensamma bedömningsgrunder för kvalitet i förskolan i staden

I Förskolerapporten dras slutsatsen att för objektiva och rättssäkra uppföljningar och bedömningar behövs gemensamma krav och likvärdiga bedömningsgrunder för kvalitet i stadens förskola.

Eftersom statlig insyn i kommunal förskola är förhållandevis svag bör det vara särskilt angeläget för kommunala huvudmän att ha en god egenkontroll för att säkerställa författningskraven. Nationella bestämmelser, mål och riktlinjer kring förskolan är i vissa fall vida och saknar konkretion. Det är då rimligt att en kommun i sin egenskap av huvudman finner behov av att fylla ut det nationella uppdraget med hjälp av riktlinjer eller regler. Detta omfattar även huvudmannens åtgärdsskyldighet, det vill säga ha beredskap för att agera om det framkommer brister i utbildningen. För att kunna utöva detta ansvar måste huvudmannen nås av information om brister i verksamheten. Skolchefen skulle kunna bistå huvudmannen i detta uppdrag.

Stadsdelsförvaltningen anser att ovanstående resonemang är intressant och att det behövs en mer kvalitativ uppföljning av förskolor med lägre resultat och låg kvalitet för barnen. Det är ofta komplexa kvalitetsbrister i dessa förskolor som kräver en mer riktad uppföljning från huvudmannen. Det är en slutsats som förvaltningen drar efter att under de tre senaste åren utvecklat en intern form av granskning för kommunala förskolor med lägre resultat.

Utbildningsförvaltningen föreslår en fortsatt utredning av krav och likvärdiga bedömningsgrunder för kvalitet i stadens förskola för att skapa förutsättningar för objektiva och rättssäkra uppföljningar och bedömningar oavsett regi. Förvaltningens förhoppning är att de likvärdiga bedömningsgrunder som tas fram inte i huvudsak utgår från strukturella faktorer utan att de har ett barnperspektiv som bedöms utifrån kvalitativa metoder.

Förvaltningen ställer sig positiv till ett utvidgat och fördjupat samarbete, samverkan och samordning mellan stadsdelsnämndsområden som föreslås i rapporten för att stärka till exempel likvärdighet och kollegialt lärande. Men också i fråga om utvecklingen av ett mer enhetligt och likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen ser ett behov av att samverka på staden nivå om gemensamma tolkningar av lagtexter och myndighetsutövning. Förskolenämnden får en viktig roll i detta för att skapa en likvärdighet i staden.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2023 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att rapporten i sin helhet ringar in stadens gemensamma områden som bör prioriteras för att kunna stärka likvärdigheten och kvalitén för barnen i Stockholm stads förskolor. Förvaltningen hoppas att bildandet av de nya förskoleförvaltningen kommer resultera i ett mer sammanhållet och gemensamt utvecklingsarbete för stadens förskolor. Förvaltningen hoppas att de tre prioriterade områdena kan bli vägledande i förskoleförvaltningens arbete och de gemensamma satsningar som kommer genomföras.

Avseende det prioriterade området om *tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning* finns idag ett pågående arbete i förvaltningen. Bland annat besöker rektorerna öppna förskolan för att informera om förskolans verksamhet. Norrmalms stadsdelsnämnd har en hög inskrivningsgrad, och i och med sammanläggningen väntas inskrivningsgraden vara fortsatt hög då förvaltningarnas gemensamma inskrivningsgrad vid stadens senaste mätning uppgick till 94,5%. Den nya förvaltningen kommer att arbeta fram rutiner och arbetssätt utifrån det nya lagkravet om uppsökande verksamhet och utveckla formerna för hur information om förskolan och hur vi kan utveckla den uppsökande verksamheten i öppna förskolan och i parklekarna.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget är och kommer fortsätta vara en prioriterad fråga. Inom Norrmalms stadsdelsnämnd har en kartläggning av personalens utbildningsnivå gjorts, just för att reda på hur stor andel av personalen som faktiskt saknar utbildning för arbete med barn. Precis som rapporten anger behövs ytterligare analys i arbetet kunna anpassa fortbildningsinsatser, vilket kommer bli en prioriterad fråga för förskolan i och med bildandet av Norra innerstaden för att utgå ifrån den nya förvaltningens gemensamma behov av kompetensutveckling i förskolan. Förvaltningen har en god tillgång till legitimerade förskollärare och rapporterade vid senaste mätningen att andelen legitimerade förskollärare av totalt antal anställda uppgick till 37,4%.

Att säkerställa förskollärare i alla barngrupper kommer fortsätta följas och prioriteras. Förvaltningen planerar för att ta fram en gemensam handlingsplan för nämndens förskolor som innehåller tillfälliga åtgärder i de fall en barngrupp saknar legitimerad förskollärare. Handlingsplanen ska säkerställa en likvärdig hantering i nämndens förskolor och skapar förutsättningar för att på ett bättre sätt kunna följa upp arbetet.

Förvaltningen anser att det prioriterade området *likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder* bör vara ett vägledande fokusområde för den nya

förskolförvaltningen. Rapporten vittnar om att finns en diskrepans avseende tolkning och bedömning av kvalitet i förskolan. För att staden ska kunna planera, följa upp och utveckla insatser som ska stärka likvärdigheten behöver samsynen mellan stadsdelarna stärkas. Det arbetet behöver fortgå både i och i nära samverkan med stadsdelsnämnderna. Det kommer vara högt prioriterat för förskoleavdelningen i Norra Innerstaden att nå en samsyn kring prioriterade behov och insatser som ska stärka kvalitén och likvärdigheten för alla barn. Genom att identifiera gemensamma behov och insatser stärks samsynen, gemenskapen och vägen mot att nå förskolans gemensamma mål tydliggörs.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Said Abdu (L), Ghazal Saberian (SD), Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Patrick Amofah (C), se Reservationer m.m.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

I 2023 års budget har förskolenämnden fått i uppdrag att fortsätta arbeta för att öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg. Den uppsökande verksamheten innebär till exempel att så kallade stadsdelsmammor via telefon följer upp utskickade informationsbrev. Det kan också innebära samverkan mellan stadsdelsnämndens samhällslots, förskolan och öppna förskolan. Stadsdelsnämnderna behöver fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden. I Rinkeby-Kista har avdelning förskola de senaste två åren identifierat de barn som är skrivna i stadsdelsområdet men inte är inskrivna i förskola och arbetar uppsökande gentemot dessa familjer. Fokus i informationen till familjerna är förskolans betydelse för barns utveckling och lärande. Förskolans utbildning för barnens språkutveckling lyfts särskilt som en förutsättning för deras fortsatta lärande.

Den senaste statistiken, per 2022-12-31, visar en positiv trend i samtliga stadsdelar förutom i Rinkeby där inskrivningsgraden är fortsatt lägst och minskat från 85,5 procent (2021) till 82,1 procent (2022) för barn 2–5 år inklusive barn med TF-nummer. Arbeta med att analysera orsaker för att genomföra relevanta åtgärder pågår.

Vid statistik över personalens utbildningsnivåer har ytterligare en personalkategori införts; personal med viss pedagogisk utbildning. Denna grupp var tidigare inkluderad i kategorin utbildad personal på grund av att exempelvis kortare barnskötarutbildningar inte når upp till Skolverkets definition av barnskötarutbildning. Gruppen utbildad personal i stadens förskolor har därmed

minskat och gruppen med viss pedagogisk utbildning ökat markant. Förvaltningen är positiv till att medarbetare med viss utbildning för arbete med barn inte längre ingår i yrkeskategorin ”utbildad personal” vid statistik över personalens kompetens.

Samtliga avdelningar i Rinkeby-Kistas kommunala förskolor har förskollärare som planerar och följer upp undervisningen. Vid rekrytering eller frånvaro finns rutiner och arbetsätt för att barnen fortsatt kontinuerligt möter förskollärare i undervisningssituationer.

Rapporten visar att behovet av att höja personalens kompetens i det svenska språket har lett till utbildningsinsatser och arbetsplatslärande i stadens kommunala förskolor. I Rinkeby-Kista har inventering av stadsdelsnämndsområdets behov av att höja personalens kompetens i svenska språket lett till utbildning i yrkessvenska för personal. Utbildningen har skett i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och genomförs av SFI Järva. Förvaltningen har även genomfört utbildningsinsatser inom egen regi.

Förskolerapporten visar att det finns ett fortsatt behov av att utveckla och förbättra gemensamma bedömningsgrunder för kvalitet i förskolan oavsett regiform. Vidare kan samverkan mellan stadsdelsnämndsområden utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förskolerapporten kan ge underlag för insatser och framtida beslut som bidrar till en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn inom Stockholms stad.

Likt det som lyfts i rapporten ser förvaltningen att utmaningar kvarstår avseende att identifiera vårdnadshavare som inte har sina barn inskrivna i förskola. Förvaltningens pågående insatser samt introduktionsförskola behöver följas upp och utvärderas för att bedöma om insatserna leder till ökad inskrivning.

Förvaltningen delar uppfattningen om att det finns behov att höja personalens kompetens i det svenska språket. Hösten 2023 genomför förvaltningen i samverkan med Farsta stadsdelsförvaltning en utbildning i yrkessvenska för pedagoger, handledare samt rektorer.

Förvaltningen ser för övrigt fortsatt en utmaning i de strukturella underlag som samlas in från stadsdelsnämnderna, exempelvis avseende antal barn per grupp och andel förskollärare. Hanteringen är manuell i flera steg och kan i vissa fall leda till

missvisande statistiska underlag. Inom staden saknas för närvarande systemstöd för framtagande av informationen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 augusti 2023 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Särskilt uttalande av Julia Matusenko m.fl. (S), Shamsu Ali Hassan m.fl. (V) och Karmapriya Muschott m.fl. (MP), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med förskolerapportens utvecklingsområden men vill komplettera med ytterligare tillägg utifrån lokala förutsättningar. Förvaltningen beskriver nuläget inom förvaltningens förskolor utifrån de slutsatser och behov av åtgärder som lyfts i förskolerapporten. Förvaltningen anser att förskolerapporten inte visar den variation av utmaningar som finns mellan stadsdelarna inom staden. Förvaltningen skulle önska att förskolerapporten gav en tydligare bild av de olika utmaningar och behov av resurser som finns inom stadsdelarna idag givet lokala behov och förutsättningar.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Förvaltningen ser en utmaning med att tillhandahålla förskola för alla barn under kommande ökning av nybyggnationer i stadsdelsnämndsområdet. Att projektera, beställa och bygga nya förskolor är, enligt nuvarande modell och utifrån det ekonomiska läget, mycket kostnadsdrivande för förvaltningen.

Inventering av icke inskrivna barn

Andelen inskrivna barn i Skärholmen är lägre än de flesta övriga stadsdelsnämndsområden. Förvaltningen ser att dessa siffror behöver analyseras vidare för att genomföra rätt insatser. Uppdraget om att öka inskrivningsgraden är komplext utifrån att det saknas kompletta och korrekta underlag kring vilka barn som inte är inskrivna i förskolan. Informationen i stadens köhanteringssystem kräver manuell bearbetning och personella resurser. En grupp av de barn som inte är inskrivna i förskolan står i kö men har ännu inte fått plats eller står i kö men har inte börjat ännu. Vid en närmre analys av inventeringen är andelen ej inskrivna lägre än de siffror som presenteras i förskolerapporten.

Förvaltningen anser att inventeringen av ej inskrivna barn med fördel kan ske centralt för att säkerställa att samma parametrar används. Det skulle även ge staden en översiktlig bild av var dessa barn bor.

Övergång förskola-skola

Förvaltningen ser med fördel en utvecklad samverkan mellan förskola och grundskola där grundskolan bygger vidare på de kunskaper barnen förvärvat. Förvaltningen har tillsammans med grundskolan reviderat riktlinjer för övergångar och under hösten utvärderas arbetssätten.

Personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget

Funktionellt delat ledarskap

Förvaltningen genomförde våren 2021 en organisationsjustering med syfte att bland annat främja det pedagogiska ledarskapet, ett så kallat funktionellt delat ledarskap. Syftet är att rektorerna därmed ska arbeta mer strategiskt och operativt. Till exempel att praktiktäna, tillsammans med pedagoger, följa upp satsningar och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Rektor ansvarar för det nationella pedagogiska uppdraget och har ett tätt samarbete med enhetschef som ansvarar för det kommunala/administrativa uppdraget.

Kärnverksamhet och kompetensutveckling

En stor utmaning inom förskolan vad gäller fortbildnings- och utbildningsinsatser för medarbetare, är att kärnverksamheten pågår mellan 06.30-18.30.

Språkliga kunskaper

Den språkliga kompetensen i svenska hos medarbetare är en utmaning. Utifrån lokala förutsättningar där barnen är i stort behov av språkrika miljöer innebär utmaningen att förvaltningen behöver genomföra olika typer av insatser. En av dessa är en språkkurs i svenska för pedagoger som har fortgått sedan våren år 2020. Förvaltningen ser ett behov av att klargöra vad som är en acceptabel språknivå hos medarbetare och hur länge insatsen därmed ska pågå. En ytterligare utmaning som behöver lyftas är svårigheten som finns med att särskilja språkliga- och eller kompetensmässiga brister.

Förskolerapporten konstaterar att flerspråkigheten bland barn och personal varierar stort över staden. Skärholmen har en hög andel flerspråkiga barn där 62,3 % av barnen i förskolorna har ett annat modersmål än svenska. 86 % av förskollärare och barnskötare är flerspråkiga. Det medför utmaningar i förutsättningarna för att bedriva ett språkutvecklande arbete i svenska språket.

Utbildning

Förvaltningen ser positivt på att personer som läst yrkespaketet för barnskötare numer räknas som personer med "viss pedagogisk utbildning". Dock ser förvaltningen fortsatt en utmaning i att yrkespaketet inte resulterar i ett examensbevis som efter en avslutad gymnasial utbildning. Framöver blir det även viktigt att försöka synliggöra den kompetens som finns inom gruppen "övrig utbildning" och vilka kompetensutvecklingsinsatser som krävs.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

På sidan 17 i förskolerapporten står det att läsa att den “språkutvecklande undervisningen kan därmed behöva anpassas till de särskilda förutsättningar som råder lokalt på stadsdelsnivå”.

Givet förskolans kompensatoriska uppdrag anser förvaltningen att det istället ska framgå att den språkutvecklande undervisningen *ska* anpassas till barngruppens förutsättningar.

Förvaltningen ser en utmaning, utifrån givna medel, vilka prioriteringar förskolan ska göra. Hur ska resursfördelningen (exempelvis fördelning och andel av legitimerade förskollärare), se ut för att förskolans ska kunna uppfylla sitt kompensatoriska uppdrag.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Förskolerapporten lyfter att samverkan mellan stadsdelsnämndsområden kan utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete inom staden. Förvaltningen ser positivt på en utvecklad samverkan mellan stadsdelsnämndsområden men ser att samverkan behöver grundas i ett tydligt gemensamt uppdrag. Exempelvis gemensamma riktlinjer utifrån tolkning av lagtext.

Utifrån den nya förskolenämndens uppdrag, i enlighet med beslutad budget från Kommunfullmäktige, finns flera områden där samverkan främjar ett gemensamt systematiskt kvalitetsarbete.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2023 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), Annika Friberg m.fl. (M), Ghazal Saberian (SD) och Kim Ekblom (C), se Reservationer m.m.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

I 2023 års budget har förskolenämnden fått i uppdrag att fortsätta arbeta för att öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg. Den uppsökande verksamheten innebär till exempel att så kallade stadsdelsmammor via telefon följer upp utskickade informationsbrev. Det kan också innebära samverkan mellan stadsdelsnämndens samhällslots, förskolan och öppna förskolan. Fokus i informationen till familjerna är förskolans betydelse för barns utveckling och lärande. Förskolans utbildning för barnens språkutveckling lyfts särskilt som en förutsättning för deras fortsatta lärande. Stadsdelsnämnderna behöver fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att

öka inskrivningsgraden. I Spånga-Tensta har avdelning förskola de senaste åren identifierat de barn som är folkbokförda i stadsdelsområdet men inte är inskrivna i förskola och arbetar uppsökande gentemot dessa familjer. Senaste statistik, per 2022-12-31, visar ökad inskrivningsgrad i Tensta-Hjulsta, där inskrivningsgraden är som lägst, från 87,6 procent till 88,1 procent för barn 2–5 år inklusive barn med TF-nummer. Inskrivningsgraden har ökat där den är som lägst, men arbetet behöver fortsätta vara prioriterat för att fler barn ska få ta del av förskolans utbildning.

Ett fördjupat samarbete mellan nämndens förskolor och grundskolor i stadsdelsområdet utifrån barns språkkunskaper påbörjades 2021 och har utvecklats vidare sedan dess. Syftet är att till exempel bättre kunna avgöra vilka språkutvecklande insatser i förskolan som ger resultat för goda möjligheter till fortsatt lärande i skolan.

Vid statistik över personalens utbildningsnivåer har ytterligare en personalkategori införts; personal med viss pedagogisk utbildning. Denna grupp var tidigare inkluderad i kategorin utbildad personal på grund av att exempelvis kortare barnskötarutbildningar inte når upp till Skolverkets definition av barnskötarutbildning. Gruppen utbildad personal i stadens förskolor har därmed minskat och gruppen med viss pedagogisk utbildning ökat markant. Samtliga avdelningar i Spånga-Tenstas kommunala förskolor har i grunden förskollärare som leder undervisningen. Vid rekrytering eller frånvaro finns rutiner och arbetssätt för att barnen fortsatt kontinuerligt möter förskollärare i undervisningssituationer.

Rapporten visar att behovet av att höja personalens kompetens i det svenska språket har lett till utbildningsinsatser och arbetsplatslärande i stadens kommunala förskolor. I Spånga-Tensta har inventering av stadsdelsnämndsområdets behov av att höja personalens kompetens i svenska språket lett till utbildning i yrkessvenska för personal. Utbildningen har under två år skett i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och genomförts av SFI Järva. Utöver pågående kompetensutvecklingsinsatser, för att öka medarbetarnas kompetens i svenska språket, behöver andra insatser göras. Arbetsplatsen behöver exempelvis ses i förhållande till sin kontext och vilka förutsättningar och utmaningar som finns för att möjliggöra språkutvecklande arbetsplatser.

Rapporten visar att det finns ett fortsatt behov av att utveckla och förbättra gemensamma bedömningsgrunder för kvalitet i förskolan oavsett regiform. Vidare kan samverkan mellan stadsdelsnämndsområden utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

2. Att därutöver framföra:

Ett sätt att förbättra stadens uppföljningsmetoder och samtidigt underlätta föräldrarnas val vore att se över den nuvarande uppdelningen i kommunala och fristående förskolor. Staden borde undersöka möjligheten att låta idéburna och icke-vinstdrivna förskolor bilda en egen kategori.

Den som idag går in på Stockholms stads sida Hitta förskola och klickar i Södermalm kan välja mellan 113 förskolor. För att underlätta valet går det dessutom att söka på geografi och/eller organisationsform. I det senare fallet finns tre underkategorier: Kommunalt (47), Fristående (53) eller Fristående (föräldrakooperativ) (13).

I gruppen Fristående ingår både Katarina Västra Förskola, en idéburen verksamhet med en enda förskola, och Pysslingen med över 100 förskolor över hela landet. De senare är en del av AcadeMedia, en börsnoterad koncern som är ett av Sveriges största utbildningsföretag. Att båda dessa förskolor ingår i samma kategori ger en disparat grupp där risken är stor att skillnader inte tydliggörs, både vad gäller resultat och nöjdhet. Med vårt förslag skulle den risken minska.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med förskolerapportens tre utvecklingsområden och att dessa fortsatt bör prioriteras.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Södermalms stadsdelsområde har en fortsatt hög inskrivningsgrad, 96,5. I förskolerapporten lyfts att Södermalm tillsammans med Hägersten-Älvsjö har den högsta inskrivningsgraden år 2022. Stadens totala inskrivningsgrad för 2-5 åringar år 2022 uppgick till 94,2 procent. Det är 54 procent av barnen som är inskrivna i fristående förskola och 46 procent i de kommunala förskolorna i stadsdelsområdet. Under 2022 har förvaltningen undersökt hur vilka barn det är som inte är inskrivna i förskolan. Nästa steg är att undersöka vad som är anledningen till att barnen inte är inskrivna i förskolan och utifrån det se över vad som behöver göras för en ökad inskrivningsgrad.

Insatser för att stärka barns språkutveckling

Svenska språket och flerspråkighet

Det är 37 procent av barnen som är flerspråkiga och 63 procent som enbart har svenska som modersmål. I språkinventeringen anges om barnet inte har svenska som något av sitt modersmål. På Södermalm är det sex procent flerspråkiga barn som inte har svenska som ett av sina modersmål, vilket är bland den lägsta andelen i staden. Bland pedagogerna på Södermalm är det cirka 40 procent som anger att de är flerspråkiga. Bland personalen i innerstadens förskolor har en majoritet svenska som modersmål.

Insatser för att höja personalens språkliga kompetens

Inom förvaltningens förskolor är det sex nyckelpersoner som utbildats för att bli kursledare i flerspråkighet.

Grunden i utbildningen är att på bästa sätt kunna bidra till att barn med annat modersmål än svenska, tillsammans med sina föräldrar, lägger grunden till flerspråkighet genom att stödja sitt modersmål och utveckla sitt andraspråk. Pedagogerna som är kursledare i barns flerspråkighet har hittills utbildat fyra grupper med cirka 30 medarbetare per grupp. Målsättningen är att inom ett par år ska alla pedagoger genomgått utbildningen.

För medarbetare som arbetar med barn i behov av särskilt stöd har en logoped tillsammans med en förskollärare från Bamse språkförskola genomfört föreläsning och workshop kring barns språkutveckling. Deltagarna har varit mycket nöjda med föreläsningen och workshopen och det har haft positiv effekt för barnens språkutveckling. Detta visar sig genom att förskolornas pedagogiska miljöer samt tillgången till olika språkutvecklande material utvecklats utifrån att pedagogernas medvetenhet om barns språkutveckling och språkutvecklande arbetssätt ökat.

Arbete har fortgått gällande förvaltningens och förskolenämndens uppdrag att utveckla formerna för förskola med samiska och meänkieli. I mars öppnades möjligheten upp för att ansöka om plats till förskolan Norrskenet. Förskolans lokaler har börjat att iordningsställas och rekrytering har skett av en barnskötare som behärskar två av de samiska språken. En legitimerad förskollärare har anställts som har meänkieli som språk.

Det kan även uppkomma behov av att höja personalens kompetens i det svenska språket. Även om det mer ofta är relaterat till stadsdelsnämndsområden med en hög koncentration av barn med ett annat modersmål än svenska, kan det också gälla Södermalm. Medarbetarna erbjuds då utbildningsinsatser i det svenska språket.

Personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget

Bred forskning visar att tillgång till kompetent personal är den viktigaste förutsättningen för en förskola av hög kvalitet. Hög kvalitet förutsätter förskollärare med omfattande kunskaper i ämnen, barns utveckling och lärande, didaktik och metoder för undervisning. Ett utmärkande drag för förskolan är att förskollärare och annan personal arbetar tillsammans i arbetslag. Södermalms kommunala förskolor har en hög andel legitimerade förskollärare sett till helheten (38,2 procent)

Förskolorna har en strategi för hur de ska arbeta om det saknas legitimerade förskollärare på någon avdelning. Målsättningen är att fördela de legitimerade förskollärarna jämnare över förskolornas avdelningar.

I underlaget till förskolerapporten från Södermalms kommunala förskolor år 2021 redovisades nio avdelningar som inte hade en legitimerad förskollärare.

Utifrån dåvarande läge har förskolorna arbetat vidare med att fördela de legitimerade förskollärarna till de grupper som saknade legitimerade förskollärare. Detta har resulterat i att det i dagsläget är sex avdelningar som saknar legitimerade förskollärare. Arbetet med att fördela legitimerade förskollärare fortgår och förvaltningens målsättning är att alla barngrupper ska ha förskollärare som ansvarar för och leder undervisningen.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

Förvaltningen instämmer med rapportens konstaterande i att det finns behov av att ta fram fler och bättre underlag för att kunna jämföra kommunal och enskilt driven förskola. Metoder för uppföljning på stadens nivå behöver anpassas för att kunna bedöma och utveckla kvaliteten och likvärdigheten för alla barn i Stockholms stads förskolor.

I dagsläget är det utbildningsförvaltningen som myndighet som utövar den reglerade tillsynen av de fristående förskolorna på såväl enhets- som huvudmannanivå. Motsvarande tillsyn av de kommunala förskolorna genomförs av Skolinspektionen.

Förvaltningen ser också som positivt att det i förskolerapporten lyfts fram att samverkan mellan stadsdelsnämndsområden kan behöva utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden. Detta eftersom det också är ett led i att utveckla kvaliteten och likvärdigheten för alla barn i Stockholms stads förskolor.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss av Förskolerapport 2022.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolerapporten visar att stadsdelsnämnderna behöver fortsätta fördela förskollärarna så att alla barn får kontinuerlig undervisning som planeras och genomförs av legitimerade förskollärare. En utmaning för staden i sin helhet är också fortsatt att förskollärare är ett bristyrke nu och på lång sikt. Flera stadsdelar ligger över kommunfullmäktiges målvärde för förskollärartätheten, medan andra har svårt att nå målet. Förskollärartätheten kan också vara något som påverkas av stadsdelarnas olika ekonomiska förutsättningar kopplade till bland annat socioekonomisk fördelning. Detta eftersom lönekostnaderna är högre för förskollärare än barnskötare. På stadsdelsnivå är det vid ojämn förskollärfördelning eftersträvansvärt att i dialog med medarbetare höja attraktiviteten för att på frivillig väg öppna för att byta förskola inom området.

Förvaltningen menar att personalens utbildningsnivå och faktiska förutsättningar för uppdraget sannolikt också inverkar på den förändrade arbetsplatskultur som förskolerapporten nämner. Barnskötarna är den största yrkesgruppen i förskolan och professionaliseringen av barnskötaryrket är därför angelägen. I staden anställs dock alla som inte är legitimerade förskollärare som barnskötare, oavsett utbildningsbakgrund eller arbetsuppgifter. I samband med rekrytering av barnskötare finns stora utmaningar gällande att bedöma och värdera de diplom, intyg och examensbevis som följer på det stora utbudet av barnskötarutbildningar. I förskolerapporten tydliggörs hur professionaliseringen försvåras av barnskötarnas

skiftande utbildningsbakgrund. Förvaltningen välkomnar därför förskolenämndens uppdrag att arbeta för en ökad andel av personal med relevant utbildning i förskolan.

Att rekrytera meänkielitalande personal med pedagogisk utbildning för förskolan har hittills visat sig ogenomförbart. Förvaltningen har tidigare framfört att staden behöver utgå från samt arbeta övergripande med den faktiska bristen på pedagoger med minoritetsspråklig kompetens. Detta är särskilt angeläget i relation till den förskola helt- eller delvis på minoritetsspråk som staden ska erbjuda vid önskemål. Därför ser förvaltningen positivt på stadens start av utvecklingen mot en förskola på samiska och meänkieli.

Behovet av systematisk uppföljning av det språkutvecklande arbetet kvarstår. I förskolerapporten framförs att behovet till del kan mötas genom användning av Skolverkets kartläggningmateria Hitta språket. Förvaltningen noterar att just detta material ligger till grund för den Språkmatrix för bedömning av kvaliteten i språkundervisningen som stadsdelens kommunala förskolor infört.

Vad gäller tidiga förberedelser för fortsatt utbildning betonar förskolerapporten att en intensifierad samverkan i övergången mellan förskola och grundskola leder till dels en ökad progression i barns lärande och utveckling, dels en fördjupad insyn i och förståelse för varandras uppdrag. Förvaltningen anser att detta ligger väl i linje med forskning om övergångar. Denna visar att det är viktigt att förskolan förbereder barnen för undervisningen i förskoleklass och i förlängningen möjligheten att nå de kunskapskrav som sen ska uppnås i årskurs 1. Forskning visar också att det är angeläget att grund skolan bygger vidare på de kunskaper barnen förvärvat i förskolan och skapar en progression i undervisningen som minskar upprepningar av moment och arbetssätt från förskolans undervisning. Detta för att minska risken för att barnen i skolan tappar intresse och motivation.

Avslutningsvis instämmer förvaltningen i förskolerapportens påpekande om att ett övergripande, enhetligt och likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete med en starkare koppling till de nationella målen är viktigt för likvärdigheten i stadens förskolor. Förvaltningen bedömer att den nya förskolenämndens roll i detta utvecklingsarbete är betydelsefull.

Stockholms universitet

Stockholms universitets yttrande daterat den 3 juli 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Vi instämmer i att åtgärder inom de utpekade områdena i rapporten bör prioriteras för att förbättra kvaliteten och likvärdigheten för varje barn i Stockholms stads förskola. Det område som rör förskolläro-utbildning är främst det identifierade behovet av utbildning för vuxna, både grundutbildning och vidareutbildning av förskollärare. Personalens utbildningsnivå och förutsättningar behöver stärkas för att förskolan ska kunna bidra till en likvärdig kvalitet, och förskolläro-utbildningen har en stöttande roll i det kvalitetshöjande arbetet. Vi menar att det behövs en stark relation mellan

universitetet och den nya Förskoleförvaltningen samt stadsdelarna för att kunna planera för kommande utbildningssatsningar.

Vi föreslår att nya undersökningar beaktas i enlighet med Förskolerapportens förslag gällande att förbättra personalens kunskaper i svenska, samt att utveckla och följa upp det språkutvecklande arbetet på längre sikt. Problemet med språkkompetens hos blivande förskollärare har även företrädare för, och undervisande lärare i, förskolläraryrket identifierat. Vi efterfrågar en analys för att förstå mer om fortbildningsbehov, utbildningsbakgrund och behov av språkhöjande kompetensinsatser som finns i Stockholms stads förskolor, främst för förskollärare men även barnskötare och utbildad personal. Här behövs en samsyn mellan staden och universitet och ett gemensamt arbete framåt.

Slutligen instämmer vi i att det finns ett problem med arbetssituationen för förskollärare och ett behov av en genomlysning och analys av arbetsplatskulturer och arbetsmiljö i förskolan. Vi vill, liksom förskolenämnden, bidra till att verka för en god och varaktig tillgång av förskollärare, stärka läraryrkets attraktivitet på längre sikt, förbättra arbetsmiljön och stärka karriärvägar och verka för förskolans kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Södertörns högskola

Södertörns högskolas yttrande daterat den 12 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Södertörns högskola har inga synpunkter på rapporten.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Särskilt uttalande av Alexandra Mattsson (V), Ewa Carlsson m.fl. (S) och Sara Grolander (MP)

Vi i den rödgröna majoriteten vill börja med att tacka förvaltningen för ett väl utfört arbete med att ta fram Förskolerapporten 2022. Rapporten ger en beskrivning av förskolan i Stockholms stad. Rapporten ger en bild av att utvecklingen i förskolan i Stockholm generellt går åt rätt håll, men det finns mycket att göra för att ytterligare förbättra stadens förskoleverksamhet.

Medarbetarnas kompetens är helt avgörande för kvalitén i förskolan. Därför prioriterar vi i det nya styret kompetensutvecklingsarbetet aktivt och har därför beslutat att en samlad strategi för kompetensförsörjningen ska tas fram för staden. Vi vill öka andelen förskollärare med förskollärlärolegitimation och andelen barnskötare med utbildning för att jobba med barn ytterligare i alla förskolor som finns i Stockholm. Det är positivt att antalet kommunala barngrupper utan förskollärare minskar jämfört med 2021 till 50 av 1800 grupper, men det behöver fortsätta minska även framöver, inte bara genom omfördelning av befintliga förskollärare utan också genom nyrekrytering av förskollärare.

Vi prioriterar också att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan och att förbättra likvärdigheten mellan stadsdelarna inom en rad områden.

Förskolerapporten visar att ett systematiskt kvalitetsarbete pågår i de olika stadsdelarna men att det ser väldigt olika ut. Vårdnadshavare i Stockholm ska känna sig trygga med att deras barn får en förskoleverksamhet av hög kvalitet och det stöd de behöver oavsett vilken förskola barnen går i eller vilken stadsdel de bor i. Det är prioriterat att öka likvärdigheten över staden.

I rapporten framkommer också att likvärdigheten skiljer sig mellan kommunala och privata förskolor. Privata förskolor har i genomsnitt lägre förskolläroartäthet och lägre personaltäthet än kommunen, och en tredjedel av deras medarbetare saknar pedagogisk utbildning för att jobba med barn. Dessutom visar tillsynen att många brister i det förebyggande barnsäkerhetsarbetet och i samarbetet med förskoleklassen. Oavsett huvudman ska förskolan ge en undervisning av så hög kvalitet som möjligt och vi kommer därför arbeta för att stärka kvalitén så väl i stadens egna som de fristående förskolorna. Tillsynen av de privata förskolorna kommer därför att utvecklas och stärkas under mandatperioden, och arbetet med att samordna och leda den stadsövergripande utvecklingen av kommunens egna förskolor kommer att prioriteras.

Den nya förskoleförvaltningen kommer på ett helt annat sätt än tidigare att kunna jobba med att ta itu med många av de gemensamma utmaningar som finns i förskolan i Stockholms stad framöver. Vi ser fram emot att leda den stadsövergripande

utvecklingen för en förskola av hög kvalitet i hela Stockholm och stärka likvärdigheten under mandatperioden.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson-Söderström (L), Sophia Granswed Baat (M) och Ismail Ali (C)

Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och som tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig.

Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om. Våra partier, som ingick i det grönbåa styret under föregående mandatperiod, såg till att genomföra en rad viktiga insatser för förskolan. Ett exempel är stadens språksatsning mot förskolorna med samverkan mellan utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna för att stärka det språkutvecklande arbetssättet.

Stadens aktiva arbete för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor påverkade också inriktningen på de obligatoriska rutiner som infördes för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling. Vidare genomförs det numera en dialog mellan förskolorna och grundskolorna i stadsdelen om barnens språkutveckling i förskolan och övergången till grundskolan.

Vi såg också till att stadsdelsnämnderna i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomförde en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal. Vi jobbade också för att staden skulle fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden.

Förskolerapporten är ett ypperligt verktyg för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. Det är ett viktigt underlag inför det fortsatta arbetet för förskolan som måste göras. Vi måste fortsätta arbetet med att se till att varje barngrupp och avdelning i förskolan har åtminstone en legitimerad förskolelärare, inom såväl de fristående som de kommunala förskolorna.

Vi vet från undersökningar att medborgarnas nöjdhet är större bland de som valt privata utförare. Bidragande till detta kan vara det goda tillsynsarbete staden bedriver

på området. Ett utvecklat system för att skärpa kvaliteten också i de kommunala verksamheterna är nödvändigt.

Viktigt är också att förbättra det språkutvecklande arbetet och att stärka kunskaperna i svenska hos förskolepedagogerna. Kompetent förskolepersonal, som får tillgång till utbildningsinsatser och ledarutveckling, är helt nödvändig för den pedagogiska kvaliteten. Här är det centralt att FOU-arbetet fortsätter framåtskridande i den nya organisationen. Den pedagogiska kvaliteten är samtidigt också beroende av barngruppernas storlek och att barn med behov får tillgång till särskilt stöd.

Förskolenämnden måste se till att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består oftast av brevutskick, per e-post eller postalt, till identifierade vårdnadshavare. Här är det viktigt att förvaltningen arbetar mycket mer med telefonsamtal och personliga möten för att verkligen kunna nå ut till familjer som man inte når ut till idag. Det är också viktigt att förvaltningen hittar metoder för att kunna mäta närvaron, inte bara inskrivningsgraden, i förskolan. Introduktionsförskolor och språkförskolors resultat för att få fler barn att börja i förskolan behöver också utredas.

Staden bedriver en rad insatser över hela staden i det språkutvecklande arbetet. Alla dessa behöver fortlöpande utvärderas och kvalitetssäkras. Det är utifrån rapporten tydligt att förvaltningen behöver arbeta på olika sätt i olika stadsdelar eftersom verkligheten ser så olika ut. Vårdnadshavares utbildningsnivå, grad av förvärvsarbetande, språklig kompetens och även kulturella skillnader påverkar exempelvis barns vistelsetid. Detta skapar i sin tur olika förutsättningar för hur undervisningen kan bedrivas. Likvärdigheten är således helt beroende av att hänsyn tas till de lokala förutsättningarna.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L)

Kommunstyrelsen har remitterat Förskolerapport 2022 till Arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

I förvaltningens förslag till yttrande lyfts i synnerhet problemet med bristande svenska hos förskolepersonalen samt behovet av samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen och den nya förskoleförvaltningen.

Liberalerna anser att det är viktigt att förbättra det språkutvecklande arbetet och att stärka kunskaperna i svenska hos förskolepedagogerna. Staden bedriver en rad insatser över hela staden i det språkutvecklande arbetet. Dessa behöver fortlöpande utvärderas och kvalitetssäkras. I förskolan läggs grunderna för vidare kunskapsinhämtning i skolan och om personalens kunskaper i svenska är för låga

riskerar det att försvåra barnens fortsatta lärande i skolan, speciellt för de barn som inte pratar svenska i hemmet.

Målsättningen med ett utvecklat samarbete mellan arbetsmarknadsförvaltningen och den nya förskoleförvaltningen bör vara att gynna den framtida kompetensförsörjningen hos förskolepersonalen.

Liberalerna har redan i juni i år yttrat sig över Förskolerapporten 2022 inom ramen för förskolenämndens verksamhet och kan i övrigt hänvisa till vad som sagts där.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Said Abdu (L), Ghazal Saberian (SD), Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) och Patrick Amofah (C)

Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om. För att uppnå dessa mål är en förskola av god kvalitet av högsta vikt - både för barnen och för deras föräldrar.

Liberalerna var under förra mandatperioden pådrivande för en rad viktiga kvalitetsförbättringar för förskolan. Ett exempel är stadens språksatsning i förskolorna, en annan de obligatoriska rutiner som infördes för övergången mellan förskola och grundskola. Vi såg också till att stadsdelsnämnderna i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomförde en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal.

Under vårt ledarskap stärktes också arbetet med att öka kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörjade åtgärder för att öka barns närvaro i förskolan i de områden där inskrivningsgraden är låg. Det är glädjande att det arbete vi påbörjade har gett de positiva effekter som nu redovisas i förskolerapporten.

Förskolerapporten är ett ypperligt verktyg för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. Det är glädjande att se att Kista-Rinkeby ligger i framkant i flera områden. Satsningen på att öka inskrivningsgraden börjar nu antligen ge resultat, och vi har en god bemanning av förskolelärare jämfört med resten av staden.

Vi ställer oss däremot frågande till förvaltningens vaga skrivningar kring behovet av att förbättra det språkutvecklande arbetet och att stärka kunskaperna i svenska hos förskolepedagogerna, och noterar även att frågan verkade nedprioriterad i treårsplaneringen som presenterades vid mötet i april.

Det är en hög andel barn med annat modersmål än svenska i både Kista-Rinkebys och Spånga-Tenstas kommunala förskolor. Högst andel medarbetare med annat

modersmål än svenska finns i de förskolor där även andelen barn som inte har svenska som modersmål är högst. Därför är det både förvånande och oroande att majoriteten helt verkar ha släppt de satsningar för att öka personalens kunskaper i svenska som infördes under förra mandatperioden.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Julia Matusenko m.fl. (S), Shamsu Ali Hassan m.fl. (V) och Karmapriya Muschott m.fl. (MP)

Den rödgröna majoriteten i Skärholmen tackar för arbetet med Förskolerapporten 2022 och godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rapporten beskriver förskoleverksamheten i Stockholm och visar att utvecklingen överlag går åt rätt håll. Trots detta håller vi med förvaltningen om att det behövs förbättringar för att höja kvaliteten i stadsdelens förskolor. Att höja medarbetarnas språkkompetens är viktigt, det är en lokal utmaning i Skärholmen som även förvaltningen tar upp och vi vill uppmärksamma det särskilt. Därför välkomnar vi en strategi för kompetensförsörjning. Målet att öka antalet legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare i alla förskolor är mycket viktigt, både genom omfördelning och nyrekrytering.

Skärholmen är inte ett isolerat område, om resurser och satsningar inte prioriteras på barn i Skärholmen kommer det påverka hela staden i längden. Föräldrar i hela Stockholm bör känna sig trygga med högkvalitativ förskoleverksamhet oavsett förskola eller stadsdel.

Förvaltningen anser att inventeringen av ej inskrivna barn med fördel kan ske centralt för att säkerställa att samma parametrar används. Vi instämmer och skulle vilja se en övergripande analys om varför vissa stadsdelar har lägre inskrivningsgrad i förskolan. Skärholmen är en stadsdel där många bor i otrygga former och det kan påverka inskrivningarna i förskolorna. Bostadsbristen drabbar allra hårdast den som inte har råd att köpa en bostadsrätt och de som bor i ekonomiskt eftersatta områden.

Särskilt uttalande av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

Vi vill tacka förvaltningen för ett utförligt svar på förskolerapporten, där man lyfter fram flera viktiga delar. Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där görs fortsatt flera insatser i form av svenskakurser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönblå majoriteten. Det finns dock inte någon uppföljning kring hur väl svenskakurserna har fallit ut. I dialog med rektorer framkommer ofta att svenskakurserna är bra för vissa, men att det inte hjälper alla. Ett större fokus bör därför läggas på svenskatester vid nyrekrytering av förskolelärare och pedagoger. En miniminivå borde åtminstone vara att en pedagog per barngrupp talar bra svenska.

Vi vet att det finns många barn med olika diagnoser. Enligt forskning har 1–2% av befolkningen någon typ av autismdiagnos och 4–5% en ADHD-diagnos. Man ska vara försiktig med att diagnostisera barn för tidigt, men förskolelärare vittnar om att de ofta märker på barn runt 2–3 år om de har olika svårigheter och behöver vissa anpassningar. I grundskolan och gymnasiet finns särskilda undervisningsgrupper, samt fristående resursskolor. I Skärholmen finns en särskild undervisningsgrupp i förskolan för barn med NPF-diagnoser, där det går 5–6 barn. Dessa särskilda grupper är oerhört viktiga för att förebygga att barn och unga hamnar utanför när det väl är dags att börja förskoleklass. Vi vill att fler särskilda undervisningsgrupper ska öppna vid behov, och att alla barn med särskilda behov ska få den hjälp och det stöd de har rätt till, även inom ordinarie undervisning.

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i sin egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande. Alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen, och alla barn ska erbjudas god, näringsrik och varierad mat alla dagar. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Samtidigt är vi bestörta över att vänstermajoriteten inte lyssnar på de lärare och rektorer som vittnar om nedskärningar i skolan, vilket lett till att två lärare, sex elevassistenter, en specialpedagog, socialpedagog och en administratör har fått sägas upp på Bredängsskolan. Moderaternas vill skjuta till mer pengar här och nu – 250 miljoner kronor mot de 102 miljoner som vänstermajoriteten beslutade om i våras.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), Annika Friberg m.fl. (M), Ghazal Saberian (SD) och Kim Ekblom (C)

Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om. För att uppnå dessa mål är en förskola av god kvalitet av högsta vikt - både för barnen och för deras föräldrar.

Liberalerna var under förra mandatperioden pådrivande för en rad viktiga kvalitetsförbättringar för förskolan. Ett exempel är stadens språksatsning i förskolorna, en annan de obligatoriska rutiner som infördes för övergången mellan förskola och grundskola. Vi såg också till att stadsdelsnämnderna i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomförde en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal.

Under vårt ledarskap stärktes också arbetet med att öka kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörjade åtgärder för att öka barns närvaro i förskolan i de

områden där inskrivningsgraden är låg. Det är glädjande att det arbete vi påbörjade har gett de positiva effekter som nu redovisas i förskolerapporten.

Förskolerapporten är ett ypperligt verktyg för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. Det är glädjande att se att Spånga-Tensta ligger i framkant i flera områden. Satsningen på att öka inskrivningsgraden börjar nu äntligen ge resultat, och vi har en god bemanning av förskolelärare jämfört med resten av staden.

Vi ställer oss däremot frågande till förvaltningens vaga skrivningar kring behovet av att förbättra det språkutvecklande arbetet och att stärka kunskaperna i svenska hos förskolepedagogerna, och noterar även att frågan verkade nedprioriterad i treårsplaneringen som presenterades vid mötet i april.

Det är en hög andel barn med annat modersmål än svenska i både Spånga-Tenstas och Rinkeby-Kistas kommunala förskolor. Högst andel medarbetare med annat modersmål än svenska finns i de förskolor där även andelen barn som inte har svenska som modersmål är högst. Därför är det både förvånande och oroande att majoriteten helt verkar ha släppt de satsningar för att öka personalens kunskaper i svenska som infördes under förra mandatperioden.